

ՄԱՍԻՍ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՇՐՋԱԲՈՒԺԻՇ

ԽԸ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 20 (1420) ՇԱԲԱԹ, ՅՈՒՆԻՍ 6, 2009
VOLUME 29, NO. 20 (1420) SATURDAY, JUNE 6, 2009

Պաշտօնաթերթ
Ս. Գ. Հնչակեան Կուսակցութեան
Արեւմտեան Ամերիկայի

MASSIS Weekly
1060 N. Allen Ave. Suite 101
Pasadena, California 91104

ՈՉ ԵՒ Է՝

ԸՆԿ. ՏՕՔԹ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍԱՂՐԵԱՆ

Խոր ցաւով կը գումենք մահը՝ Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութեան Կեդրոնական Վարչութեան նախկին անդամ, Արեւմտեան Ամերիկայի շրջանի Վարիչ Մարմինի նախկին երկարամեայ անդամ, Կուսակցութեան պաշտօնաթերթ «Մասիս» շաբաթաթերթի հիմնադիր-խմբագիր, գրող, ազգային, հասարակական ու կրթական բեղուն գործիչ եւ Ամենայն Դայոց Կաթողիկոսութեան Ս. Սահակ եւ Ս. Սեսրոպ շքանշանով պարգևատրուած՝

ԸՆԿ. ՏՕՔԹ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍԱՂՐԵԱՆԻ

մահը, որ պատահեցաւ Լոս Անձելըսի մէջ, Դինգշաբթի Մայիս 28-ին, յետ կարճատեւ իհւանդութեան:

Այս Առթիւ մեր խորազգաց ցաւակցութիւնները կը յայտնենք հանգուցեալի այրիին, զաւակներուն, ընտանեկան միւս պարագաներուն եւ մեր բոլոր ընկեր-ընկերութիւններուն:

ՍԴՐԿ ԿԵԴՐՈՍԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ Մայիս 28, 2009

ՄԱՐԱԶԴ

Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութեան Արեւմտեան Ամերիկայի Վարիչ Մարմինը խոր ցաւով կը գումէ մահը՝ Հնչակեան Կուսակցութեան Կեդրոնական Վարչութեան նախկին անդամ, շրջանին Վարիչ Մարմին երկարամեայ անդամ, »Մասիս« թերթի հիմնադիր խմբագիր, մտաւորական, վաստակաւոր կուսակցական եւ հասարակական գործիչ՝

ԸՆԿ. ՏՕՔԹ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍԱՂՐԵԱՆԻ

մահը, որ պատահեցաւ Մայիս 28, 2009 բուականին, յետ կարճատեւ իհւանդութեան:

Այս առթիւ մեր խորազգաց ցաւակցութիւնները կը յայտնենք հանգուցեալի տիկնոջը, զաւակներուն, հարազատներուն եւ համայն Հնչակեան շրջանակին:

Ս.Դ.Ռ.Կ Արեւմտեան Ամերիկայի Վարիչ Մարմին

Տերութիւն

«Մասիս» Շաբաթաթերթի խմբագրութիւնն ու անձնակազմը, խոր ցաւով կը գումէ թերթիս հիմնադիրներէն, առաջին խմբագիր եւ հասարակական բեղուն գործիչ՝

ԸՆԿ. ՏՕՔԹ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍԱՂՐԵԱՆԻ

մահը, որ պատահեցաւ 28 Մայիս, 2009, Կլէնտէլի էտվէնթիստ իհւանդանոցին մէջ, ուղեղային արիւնախցումի պատճառով: Մեր խորազգաց վշտակցութիւնները կը յայտնենք հանգուցեալի այրիին, զաւակներուն եւ համայն ընտանեկան պարագաներուն:

ԸՆԿ. ՏՕՔԹ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍԱՂՐԵԱՆ ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ ԳԻԾԵՐ

Ծնած է Պէլրութ, Լիբանան, 1929 թուին Ապրիլ 1-ին: Նախնական ուսուումը ստացած է Քարանթինայի Մեսրոպեան վարժարանը, էշրէֆիէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ ճնմարանը եւ Աւետարանական «Հայ Սքուլ»ը:

Ուսուցչական կարճ դադարէ մը ետք, կ'ընդունուի Պէլրութի Ամերիկան համալսարանը, ուրկէ կը ստանայ Պատառոր Արուեստից վկայականը 1952ին, իսկ Բժշկական վկայականը՝ 1956-ին:

1956 թուականէն 1960՝ կը պաշտօնավարէ Ազունիէլի Հայ Ազգային Բուժարանէն ներս, մասնակիութեանով կրծքավայրն հիւանդութեանց մէջ:

1960-1980, մինչեւ իր Միացեալ Նահանգներ փոխադրութիւնը՝ կ'ունենաց իր սեփական դարձանատունը, միաժամանակ աշխատելով

Քաղաքի գանազան հիւանդանոցներու մէջ, որպէս թոքալին հիւան-

Տար. էջ 19

ԵՐԵՒԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿԵՂԾՈՒԱԾ
ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԱՐԴԻՒՆՔՆԵՐԸ՝
ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ 47%, ԲԱՐՁՐԱՒԱ 22%,
ՀԱՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՈՆԿՐԵՍ 17%,
ՕՐԻՆԱՑ ԵՐԿԻՐ 5%, ՀՅԴ 4%
ԸՆԴՈՒԹՈՒԹԻՒՆԸ ՀՐԱԺԱՐԵՑԱՒ ԻՐԵՆ
ԲԱԺԻՆ ԻՆԿԱԾ ՏԵՂԵՐԵՆ

Յունիս 1-ի հանրահաւաքը Մատենադարանի մօս. Իշխանութիւնները իրենց ապօքէն բայլերով, յուսալիութեան կը մատնեն առաջին հերքին երիտասարդութիւնը...

Կիրակի, Մայիս 31-ին տեղի ունեցած երեւանի քաղաքապետական ընտրութիւնները ու անգամ մը եւս «յաղթողը» կեղծիքն էր:

Լեւոն Տէր-Պետրոսեանի գլխաւորած Հայ Ազգային Գոնկրէսը յայտարարեց որ, Հայաստանի իշխանութիւնները կազմակերպեցին էներթական «կրիմինալ ընտրութիւնները», որոնք յատկանշուեցան համատարած կաշառքներով, իսկ յայտարարուած պաշտօնական արդիւնքները, ոչ մէկ ձեռով կը համապատասխանէին իրականութեան:

Հաստ պաշտօնական տուեալներու ընտրութիւններուն մասնակցած է քուէքակութեան իրաւունքի 771 հազար 477 երեւանցիներու կէսէն աւելին՝ 412 հազար 464-ը: Քուէքներու հաշուարկը տուած է հետեւեալ պատկերը.

Հայաստանի Հանրապետական կուսակցութիւն՝ 190 հազար 171 ձայն (47,39 տոկոս):

Բարգաւաճ Հայաստան կուսակցութիւն՝ 91 հազար 141 ձայն (22,71 տոկոս):

Հայ Ազգային Գոնկրէս՝ 69 հազար 871 ձայն (17,41 տոկոս):

Օրինաց երկիր կուսակցութիւն՝ 20 հազար 959 ձայն (5,2 տոկոս):

Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութիւն՝ 18 հազար 648 ձայն (4,7 տոկոս):

Երկուշաբթի երեկոյեան Մատենադարանի մօս տեղի ունեցած բազմամարդ հանրահաւաքի ընթացքին Լեւոն Տէր-Պետրոսեան

յայտարարեց, որ Մայիս 31-ի ընտրակեղծիքներով Սերժ Սարգսեան այլեց բոլոր կամուրջները:

«Կամուրջները այլուած ենք համարում, եւ հրաժարուում ենք որեւէ երկխօսութիւնից իշխանութիւնների հետ», - ըստ Լեւոն Տէր-Պետրոսեան ու յայտարարեց որ Գոնկրէսի անդամ կուսակցութիւնները որոշած են հրաժարիլ՝ երեւանի աւագանիի 65 անդամներէն իրենց բաժին ինկած 13 մանտաժներէն:

Հայաստանի առաջին նախագահի բնորոշմանը, տեղի ունեցած Հայաստանի Հանրապետութեան ամենաայլանդակ ընտրութիւններն էին: «Եթէ Սերժ Սարգսեանը եւս մի յաջորդ ընտրութիւն էլ նրա օրոք տեղի ունենաց, այդ ընտրութիւնը աւելի այլանդակ է լինելու, քան այս մէկը: Քանի մենք կանք, իսկ մենք յաւերժ ենք, մեր միակ կարգախօսը լինելու է՝ «Սերժիկ, հեռացիր»: Սերժ Սարգսեանը Հայաստանի Հանրապետութեան նախագահը է: Նա բոնազաւթիչ է, որից պէտք է անյապաղ ազատուել եւ կանգնեցնել դատարանի առջեւ:

Անդրադառնալով ընդդիմութեան հետագայ քայլերուն, Տէր-Պետրոսեանը ըստ. - «Երբեք հապշտապ որոշումներ չեմ կայացրել: Մինչեւ մենք լրջօրէն չվերլուծենք եւ իրազրութիւնը, եւ զարգաց-ման տեղինցները, մեր եւ իշխանութիւնները, մենք ու կանգնեցնել դատարանի առջեւ»:

Անդրադառնալով ընդդիմութեան հետագայ քայլերուն, Տէր-Պետրոսեանը ըստ. - «Երբեք հապշտապ որոշումներ չեմ կայացրել: Մինչեւ մենք լրջօրէն չվերլուծենք եւ իրազրութիւնը, եւ զարգաց-ման տեղինցները, մեր եւ իշխանութիւնները, մենք ու կանգնեցնեան չենք տանիք»:

ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԿՈՆԳՐԵՍԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՔՈՒԵՐԿՈՂՆԵՐԻ ԵՆ ԲԵՐՈՒԵԼ ՆԱԵՒ ՎՐԱՍՏԱՆԻՑ

«Մայիսի 31-ի վաղ առաւօտից հազարաւոր ավտոբուսներով ու տաքիներով մարդկանց տեղափոխում էին ընտրատեղամասեր: Հարիւրաւոր ավտոբուսներով մարդիկ են տեղափոխուել հանրապետութեան այլ քաղաքներից ու բնակավայրերից, որոնք ապօրինաբար մասնակցել են քուէրկութեանը:

Վաղ առաւօտից հազարաւոր ավտոբուսներով ու տաքիներով մարդկանց տեղափոխում էին ընտրատեղամասեր: Հարիւրաւոր ավտոբուսներով մարդիկ են տեղափոխուել հանրապետութեան այլ քաղաքներից ու բնակավայրերից, որոնք ապօրինաբար մասնակցել են քուէրկութեանը:

Քուէրկողներ են բերուել նաև հարեւան վրաստանի Ախալքալակի շրջանից:

Տեղի է ունեցել ընտրակաշառքի գանգուածային բաժանում:

Տեղամասերի մօտ տեղակայուած քրիստոնեան տարրը խոչընդոտել է ընտրութիւններին հազարաւոր քաղաքացիների մասնակցութեանը:

Հայ Ազգային Կոնգրեսի վատահուած անձանց ու լրագրողների նկատմամբ կիրառուել են բոլոր մասնակցութիւններ, նրանց ծեծել դուրս են հանել ընտրական տեղամասերից, իսկ լրագրողների աշխատանքային գործիքները: Նոյն կերպ ընտրական տեղամասերից դուրս են արուել նաեւ դիտորդների, այդ թվում նաեւ արտասահմանեան, խոչընդոտել նրանց պարտականութիւնների իրականացմանը: Տեղամասից առեւանգուել է ընդդիմութեան կողմից նշանակուած յանձնաժողովի անդամը:

Բանդիտական խմբեր մտել են տեղամասեր եւ լցոնումներ կատարել: Ոստիկանութիւնը, որպէս կանոն, չի արձագանքել նմանօրինակ դէպքերին, իսկ որոշ դէպքերում նոյնիսկ աջակցել ու մասնակցել է ընտրախախտումներին:

Բազմաթիւ տեղամասերում իրականացուել է բաց կամ վերահսկուող քուէրկութիւն: Եղել են հրազենի եւ սառը գենքի գործադրման դէպքեր, ինչ հետեւանքով կամ վիրաւորներ: Օրուայն լութացքում համատարած փորձել են կաշառել վստահուած անձանց եւ յանձնաժողովի անդամներին:

Բազմաթիւ դէպքերում խաստումների մասին արձանագրութիւններ յանձնաժողովների նախագահները հարաժարուել են գրանցել գրան-

ցամատեանում իսկ ընտրատարածքային ընտրական յանձնաժողովները հրաժարարուել են ընդունել վստահուած անձանց կազմած բողոքները:

Մի շարք ընտրական տեղամասեր շրջափակուած են եղել յասուկղուական գանձնաժողով, որոշ դէպքերում նրանք գտնուել են ընտրատեղամասի ներտում: Նման մթնոլորտում ընտրողներից շատերը գերազանցել է չմասնակցել քուէրկութեանը:

Բոլոր տեսակի ապօրինութիւնները, մասնաւորապէս վստահուած անձանց նկատմամբ բռնութիւնները ու բացայացայտ լցոնումները բազմապատիկ շատ են եղել Մալաթիա-Սեբաստիա համայնքում, որտեղ նաև տեղամասերից գողացուել է կնիք, քուէրկաթերթիկներ եւ քուէրկատուփ: Հաշուարկների ժամանակ գողացուել են Հայ Ազգային կոնգրեսի օպտիկ քուէրկած քուէրկաթիկների կապոցը: Իրավիճակն այստեղ ամբողջութեամբ վերահսկել է կրիմինալը, ընտրութիւն որպէս այդպիսին տեղի չի ունեցել:

Ապօրինութիւնները, ահաբեկչութիւնը կատարուել է քրիստոնեան տարրերի ամենաակտիւ ներգրաւմամբ, նրանց առաջնորդութիւնը բարձրաստիճան պաշտօնեաների կողմից? ոստիկանութեան գիտակցուած անգործութեան, իսկ շատ դէպքերում նաեւ ակտիւ աջակցութեան եւ գործակցութեան պայմաններում: Ընտրակեղիքների, բնակչութեան ահաբեկման ու մանաւանդ ընտրակաշառքի համար գործածուել են պետական կառուցները, ոստիկանութիւնը, բանակը, կենսաթշուակային հիմնադրամը, նախարարութիւնները եւ այլն:

Հայ Ազգային Կոնգրեսը յայտարուած է, որ չի ընդունում Մայիսի 31-ի երեւանի աւագանու ընտրութիւնների արդիւնքները, չի հանդուրժելու յանցագործ վարչական կողմից ժողովրդի կամքը բռնաւութիւն լինուի վերաբերութիւնը է իր պայքարը, որպէս առաջին ինդիքտի զներով աւագանութեան ներկայ պարագութեան մէջ:

Հայ Ազգային Կոնգրեսը յայտարուած է, որ չի ընդունում Մայիսի 31-ի երեւանի աւագանու ընտրութիւնների արդիւնքները, չի հանդուրժելու յանցագործ վարչական կողմից ժողովրդի կամքը բռնաւութիւն լինուի վերաբերութիւնը է իր պայքարը, որպէս առաջին ինդիքտի զներով աւագանութեան պահանջը», - ասուած է ՀԱԿ յայտարութեան մէջ:

ԿՈՆԳՐԵՍԻ ՏԵՂԵՐԸ ԱԻՎԱՆՈՒՄ ԹԱՓՈՒՐ ԿԸ ՄՆԱՆ. ԱԻՎԱՆԻՆ ԿՈՒԵՆԱՅ 52 ԱՆԴԱՄ

Լեռն Տէր-Պետրոսեանի գլխաւորած Հայ ազգային կոնգրեսը որոշել է բոլոր ու չի բարեկան եւ աւագանու ընտրութիւններից յետու իրենց 13 մանդատը:

Կլթ մամուլի քարտուղար Տաթեւ Օհանեանը մեզ հետ գրուցում մէկնաբանեց, որ այս դէպքում երեւանի աւագանու այդ 13 տեղերը թափուր կը մնան, եւ դրանք չեն լրացուի որեւէ այլ կուսակցութեան ներկայացուցչի կողմից: Այսինքն՝ ընդդիմութեան՝ բոլորի պայմաններում երեւանը կ'ունենայ ոչ թէ 65, այլ 52 աւագանի:

ԹՈՒՐՔԻԱՆ ՅԱՍԿԱՆՈՒՄ Ե ՅԱՅԱՍԱՆԻ ՅԵՏ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ ԱՆՐԱԿՃԵՇՏՈՒԹԻՒՆԸ, ԲԱՅՑ ՉԻ ՑԱՆԿԱՆՈՒՄ ԿՈՐՑՆԵԼ ԱԴՐԵՑԱՆԸ

«ՓԱՆՈՐԱՄԱ.Ա.ԱՄ»: ԱՄՆ-ն, Եւրամիութիւնն ու Ռուսաստանը որոշակի չափով հետաքրքրուած են հայ-թուրքական յարաբերութիւնների կարգավարութիւնների վարչութեան գործական ինստրադիտագրացիա» կազմակերպութեան նախագահ կարէն Բերարեանը:

Սակայն, նրա կարծիքով, հարցը նրանում է, թէ որքանով է թուրքիայի ձգուումն անկեղծ եւ չի կարելի յուսաւ, որ երկրի հետաքրքրութիւնները կարող են անդամական իսկական հանդիսանում ու բարգացման համար որոշել:

«Հայաստանում այսօր պատկերացումներն ու զգացողութիւններն այն բանի վերաբերեալ, որ կայ պետութիւն եւ պետութեան ներքաղաքական շահ, արդէն հիմնական խթանիչ են հանդիսանուում այսօր պատկերացում այս նաև:»

Նշելով, որ թուրքիայի անկեղծութեանը հաւատալու ոչ մի հիմք չկայ, Կ. Բերարեանն աւելացրեց, որ այս դէպքում դա չի կարող յարաբերութիւնների կազմաւորման ու զարգացման համար որոշել:

Կովկասեան ինստիտուտի անօրէն, քաղաքագլուխ Ալեքսանդր Խոկանդարեանի կարծիքով, քաղաքականութիւնը հենց իմիտացիա է, երկու ստանդարտների խաղ, ինչն էլ առկայ է թուրքիայի ներքին քաղաքականութեան բոլանդակութիւնն անում մէջ:»

Կովկասեան ինստիտուտի անօրէն քաղաքագլուխ Ալեքսանդր Խոկանդարեանի կարծիքով, քաղաքականութիւնը հենց իմիտացիա է, երկու ստանդարտների խաղ, ինչն էլ առկայ է թուրքիայի ներքին քաղաքականութեան բոլանդակութիւնն անում մէջ:»

Սի կողմից, նրանք հասկանում են Հայաստանի հետ յարաբերութիւնների բարեկարգաւման անհամաժեցած պատկանը կուրցնել Աղութեանը:

«Եւրոպական ինստեգրացիա» կազմակերպութեան նախագահ օպտիկ գործութիւնը իմիտացիա է, իմիտացիայի հետ միեւնուն է, դրա համար պատասխան տալու ժամանակը կը գայ: Եւ մի բան էլ, երբեմն, իմիտացիան համար արտարութիւն ունի ինստեգրացիայի վերաբերութիւնը», - ասաց Ա. Խականդարեանը:

ՄԻԱՍՆԻԿ ՄԱԼԻԱՍԱՍԵԱՆ. - «ՅԱՍԱՆԵՐՈՒՄԻՄԻՑ

ԿԱՐԵՒՈՐ ԳՈՐԾԵՐ ԿԱՆ»

Մէկ տարուց աւելի անազատութեան մէջ գտնուող Ազգային ժողովի պատգամաւոր Միասնիկ Մալիասեանը Զորեգալքի Յանիսի Յիշի դաստիարակութիւնը, ի պատասխան «Ազատութիւն» ռադիոկայանի հարցին, ասաց. - «Համաներման կապակցութեամբ հանդէն գալու փոխարէն Սերժ Սարգսեանը ճիշդ կ'անէր արդարադատութիւն ապահովէր երկուում»:

«Համաներում դա նախագահի սահմանադրամական իրաւունքն է», - յայտարարեց Մալիասեանը: - «Ինձ համար շատ աւելի կարեւոր է, որ արդարադատութիւն ի պատասխան ու նորմալ դատավարութիւն, որպէսպի մենք կարողանանք ապացուցել, թէ ինչպիսի շինծու գործ է այստեղ»:

«Համաներում իր կարեւոր հարցեր կան», - յաւելեց Մալիասեանը, մանրամամանելով. - «Ինձ պէտք է, որ երկուում արդարադատութիւն ի պատասխան առջեւ եւ մեզ պատասխան տան, որ մեզ տարիուկէս ապօրինի պահէն են: Սա ինձ համար շատ աւելի կարեւոր է»:

ԹՈՒՐՔԻԱՅԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԵՇԱԿԱՐՆԵՐԸ ԵՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ

ԻԳՈՐ ՄՈՒՐԱԴԵԱՆ
«ՀԱՅԱՍՏԱՆ»

Հայ-թուրքական բանակցութիւնների ակտիւ փուլը, ինչպէս նաև ԱՄՆ-ի ու Ռուսաստանի միջամտութիւնն այս խնդրին, համընկաւ Թուրքիայի ներքին եւ արտաքին քաղաքականութեան մէջ շատ տհաճ փուլի հետ։ Այն արտայայտում է միջազգային յարաբերութիւններում ստեղծուած անորոշութեամբ։ Պարագ Օպամայի կոստանդնուպոլատում արուած յայտարութիւնը Թուրքիայի՝ Եւրամիութեան անդամ դառնալու վերաբերեալ, այսօր ինչպէս Եւրոպայում, այնպէս էլ նոյն Թուրքիայում ընկալում է իբրեւ քարոզչական հնարք։ Այն հաշուարկուած է ոչ թէ Թուրքիային Եւրամիութիւն խցկելու, այլ Թուրքական էլիտացիաւակնութիւնները զապելու քաղաքականութիւնից ելնելով։

Առաջատար եւրոպական պետութիւնների առաջնորդները միանգամայն պարզ ու որոշակի արտայացուել են այս խնդրի վերաբերեալ։ Արդէն յստակ է, որ, ֆրանսայից, Գերմանիայից եւ այլ եւրոպական մայրցամաքային պետութիւններից բացի, վերոնշեալ դիրքորոշումը պաշտպանում է նաև Մեծ Բրիտանիան։ Լոնտոնը երկարժամանակ խաղարկել է թուրքական խաղաքարտը եվրոպական քաղաքականութեան մէջ։ Սակայն եւրոպական առաջնորդները միացն կոնֆերանսիկներ են, որոնք հնչեցնում են Եւրոպայում իրականում կառավարողների կարծիքն ու դիրքորոշումը։ Եւրոպական աջ պահպանողական, կաթոլիկական շրջանակների եւ առաւել ազգեցիկ ակումբների կողքին թուրքիայի անդամակցութեանը դէմ էին դուրս գալիս նոյնիսկ Եւրոպական ձախերը։ Մի քանի տասնամեակների ընթացքում առաջին անգամ ԱՄՆ-ի եւ Եւրամիութեան դիրքորոշումները թուրքիայի եւ Եւրոպական հանրութեան կազման ինստեգրացիայի վերաբերեալ համընկնում են։ Իսկ դա արդէն մօտ ժամանակահատուածի կտրուածքով կը յանգեցնի դաշինքի, երբ ԱՄՆ-ը եւ Եւրոպան միասնական քաղաքականութիւն կ'իրականացնեն թուրքիային զսպելու ուղղութեամբ։

Թուրքիայի նախագահներ թ.
Օզալը, Ս. Դեմիրելը, ինչպէս նաեւ
վարչապետ Բ. Էջեւիթը, չնայած
իրենց հայեացքների տարբե-
րութեանը, անգած տարիներին

գործնականում ձեւաւորեցին
թուրքիայի արտաքին քաղաքա-

կանութեան ռազմավարութիւնը, որն արտայալտում է թուրքական էլիտացի յաւակնութիւնները եւ ենթադրում Անքարացի վերածումը եթէ ոչ համաշխարհացին, ապա միջտարածաշրջանացին ինքնուրոցն ուժացին կենտրոնի: Սա ոչ մի կերպ ձեռնոտու չէ Արեւմուտքին, միաժամանակ չի համապատասխանում նաեւ Ռուսաստանի, Իրանի, առաջատար արաբական պետութիւնների եւ Թուրքիացի որեւէ հարեւան Երկրի շահերին: Անկասկած է, որ Թուրքիացի արդի ղեկավարութիւնը հասկանում է, թէ ինչ է սպասում իրենց Արեւմուտքից, եւ փորձում է կառուցել նոր քաղաքականութիւն Արեւելքում: Սակայն այստեղ էլ Թուրքիացին չեն սպասում գրկաբաց: Անքարացի առաջին իսկ փորձերը Ռուսաստանի հետ դաշինքի նման բան ստեղծելու ուղղութեամբ, երեւան հանեցին բազմաթիւ պրոբլեմներ, որոնք խորացնում են հակասութիւնները եւ կասկածելի դարձնում սկզբունքացին ռազմավարական համագործակցութեամբ: Հասպառութեան:

տապահութեասա սամարաւորութիւնը:

Իրանը, որ միշտ էլ առանձնա-
նում է դիւանագիտութեամբ, մի-
անգամայն պարզ հասկացրեց
Թուրքիային, թէ ինչպիսին կարող
են լինել իրենց համագործակ-
ցութեան սահմանները, որ սահմա-
նափակում են պետութիւնների
երկարաժամկէտ շահերով։ Իրանը
չհամաձայնեց ոչ մի զիջման հա-
մագործակցութեան որեւէ ուղ-
ղութեամբ, մերժելով այն ամէնը,
ինչը կարող էր յանգեցնել Թուրքիա-
յի դիրքերի ուժեղացմանն Առա-
ջաւոր Ասիայում եւ Մերձաւոր
Արեւելքում։ Իրանի դիրքորոշու-
մը դարաբաղեան հակամարտութեան
կարգաւորման եւ հայ-թուրքական
յարաբերութիւնների հետ կապուած՝
աւելի քան ակնյայտ է։ Առաւե-
լագոյն յաջողութիւնների Թուրք-
իան կարողացել է համեն Սիրիայի
հետ յարաբերութիւններում, ինչը,
իհարկէ, Թուրքական քաղաքակա-
նութեան մեծ յաջողութիւնն է,
բայց այն ունի լոկալ նշանա-
կութիւն, մանաւանդ որ հանգեցրել
է իսրայէլի հետ յարաբերութիւն-
ների վատթարացմանը։ Իրադ-
րութիւնն իրագում, մանաւանդ
ամերիկեան զօրքերի սպասուող
դուրսբերման շեմին, կարող է
Թուրքիայի համար վերածուել
երկրորդ Վիեթնամի, ինչը չի կա-
րող չագոյն նրա յարաբերութիւն-

**ԵՐԵՒԱՆԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
ԱՌԱՋԸՆԹԱՑ ԴԵՊԻ... ՅՈՒՍԱԼՔՈՒՄ ԹԷ՝
ՊՈՈԹԿՈՒՄ**

ՅԱՐՈՒԹՅՈՒՆԻՒԹԵԱՆ

ցող գործընթացներուն, որոնք մեծ
վտանգ կը ներկայացնեն հայ-
պահանձան մեր ջանքերուն։ Մէկ
բառով՝ ազգակործան են։ Ցաւալին
եւ ողբային ացն է, որ ատոնք կը
ներկայացուին որպէս «առաջըն-
թաց»։ Հաստ Սերժ Սարգսեանին
տուած ուղերձին, «.... քաղաքում
մենք սկիզբ ենք դնում կառավար-
ման նոր համակարգի որը լուրջ
առաջընթաց է Հայաստանում ժո-
ղովրդավարական մեխանիզմների
ամրապնդման ուղղութեամբ։ Այս
կապակցութեամբ շնորհաւորում են
ուսուանութեան անոնց էպիճն»։

ԺՈՂՈՎ ԱՐԱԿԱՆՅԱԼԻՒՄ»:
Ժամանակը պիտի գայ փաս-
տելու թէ ինչպիսի «առաջըն-
թաց»ի մասին է խօսքը։ Կարծէք
բաւարար չէր տասնամենակէ մը ի
վեր, ամէն կեղծուած ընտրութիւն-
ներէ ետք, Ռուսաստանի թէ Արեւ-
մուտքի որակումով զանոնք «առա-

սոլլը գրաց լրամբը ու արաբական
աշխարհի երկրների հետ:

Առաջաօր, չնայած թուրքա-
կան ղեկավարների եւ արաբական
քաղաքական գործիչների բազ-
մաթիւ հանդիպումներին եւ շփում-
ներին, որանք չեն հանգեցրել էտ-

Թէ որքանո՞վ պիտի հանդուրժ-
ուի այս խայտառակելթինը, գիշա-
ւորաբար կախեալ է նոյն երեւան-
ցիներէն։ Բայց նկատելով Հայա-
տանի ժողովուրդի յուսալքումը նա-
եւ կը յուսալքէ սփիւռքը, վտագնե-
լով բոլորիս ապագան, ուրեմն
Սփիւռքն ալ կը կարգին պէտք է
թիկունք կանգնի Հայրենի ժողո-
վուրդին, ձերբազատուելու այս իշ-
խանութիւններէն եւ երկրէն ներս
առեղծելու արժանապատիւ կեսանք մը

կան արդիւնքների: Թուրքիան ցանկալի գործընկեր չէ արաբական աշխարհում ոչ միայն օսմաննեան անցեալի, այլեւ ԱՄՆ-ի ու Իսրայելի հետ սեպա հաջառող-

SERVING SINCE 1975

BEDROS S. MARONIAN

(818) 500-9585
BMaronian@AOL.com

FAX 500-9308 ABA INSURANCE SERVICES 805 E. Broadway . Glendale, CA 91205
ԵՐԵՎԱՆԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԶԵՐ ԱՊԱՌՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԳԱՂՈՒԹԱՅԻՆ

ՄԱՍԼՈՅ ԱՍՈՒԼԻՍ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ ՄԱՅՐ ՏԱԲԱՐԻ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻՒ

Հիւսիսային Ամերիկայի Արեւմտեան թեմի Առաջնորդ Գերշ. S. Յովնան Արք. Տէրտէրեանի հրաւէրով, Շաբաթ, 30 Մայիս 2009, կա, ժամը 11:00ին, տեղի ունեցաւ ժամը լոյ ասուլիս մը, Արեւմտեան թեմի Առաջնորդարանի «Ամէն Համբար» սրացին մէջ:

Առաջնորդ Սրբազնի հովանաւորութեան տակ կայացած ասուլիսին ներկայ էին Առաջնորդարանի Մայր եկեղեցւոյ Շինարարութեան Կեդրոնական Յանձնախումբի պատասխանատուներ, բարերարներ ինչպէս նաև այլ յանձնախումբերուն նդամներ:

Մամլոյ ասուլիսին իրենց մասնակցութիւնը բերած էին «Մասմիս», «Նոր Օր», «Armenian Observer», «Հայ Կեանք», «Նոր Հայաստան» եւ «Ասպարէզ»:

ԱՄԱՌՅՅԻՆ ԲԱՄԲԱՐԸ «ԼԱՐՔ» ՈՒՄ

Արգէն 4 տարի է, որ 543 Arden Ave. Glendale, հասցէում գտնուող «Լարք» երաժշտանոցի սեփական յարկի տակ իր գործունէութիւնն է ծաւալում ամառային ճամբարը՝ ծրագրուած 5-ից 12 տարեկան երեխաների համար:

Այս տարի եւս, Յուլիսի 13ից սկսած երեխաների համար իր դռները կը բացի «Լարք»ի ամառային ճամբարը, աշխատանքները սկսելով առաւտեան ժամը 8ից մինչեւ 4ը եւ կը շարունակուի մինչեւ Օգոստոսի 21ը:

Ամառային ճամբարում օրը մկանում է մարմնամարզութեամբ, քանի որ սպորտը ամրապնդում է առողջութիւնը, բարձրացնում երեխաների ֆիզիքական հնարաւորութիւններն ու ունակութիւնները: Մարմնամարզութիւնից յետոյ երեխաները նախաճաշում են որից յետոյ սկսում է ճամբարի հետաքրիր եւ բովանդակալից օրը: Երեխաները իրենց ներաշխարհն են հարստացնում ամուռնքի, երգի, նկարչութեան, թատրոնի, ձեռքի աշխատանքի, պարարուեստի դասարաններում, փորձելով երեխաներին մօտեցնել մեր մշակութիւն, սիրելի դարձնելով արուեստի իւրաքանչիւր ուղղութիւն: Մեր ցանկութիւնն է, որ նրանք կերտեն իրենց հայեցի նկարագիրը հայ երգի հնչյուններից, Սեւակի, Համօ Սահեանի եւ այլ բանաստեղծների խօսքերից, Սարեանի ու Մինասի դոյներից, մի խօսքով մշակութիւրով երանգներից ու ելեւէջներից:

Եւ այս ամէնը կատարուած է մասնագէտ մանկավարժների միջոցով, որոնց աշխատանքի արդիւնքին ականատես են լինում ծնողները իւրաքանչիւր ուղղութիւն: Մեր ցանկութիւնն է, որ նրանք կերտեն իրենց հայեցի նկարագիրը հայ երգի հնչյուններից, Սեւակի, Համօ Սահեանի եւ այլ բանաստեղծների խօսքերից, Սարեանի ու Մինասի դոյներից, մի խօսքով մշակութիւրով երանգներից ու ելեւէջներից:

Անշուշտ, ճամբարում միշտ թեւածում է բարձր տրամադրութիւնը, խաղն ու ջերմ մթնոլորտը: Նախաճաշից բացի երեխաները ճամբարում նաեւ ճաշում են ու ունենում են ակռատոններ (snacks):

Ամէնից կարեւորը, որ որպէս ուրուագիծ անցնում է ամառային ճամբարի ծրագրի միջով, դա հայերէն լեզուով խօսքն է, հայ երգը, հայ բանաստեղծութիւնը, մեր անուշ հայերէնը:

Յարգարժան ծնող, Զերեխալի ապահով, հաճե-

ներկայ ասուլիսին նպատակն էր հայ մամուլին եւ անոր միջոցաւ հանրութեան ծանօթացնել Առաջնորդարանի Մայր եկեղեցւոյ շինութեան աշխատանքները, որոնք յառաջ կը տարուին խանդակառ պայմաններու մէջ:

Բաց ասդի, իմբագիրներու կողմէ ներկայացուած հարցումներուն մասին սպառիչ լուսաբանութիւններ տուին Առաջնորդ Սրբազնի հայրը, Շինութեան Կեդրոնական եւ Մշակութային Յանձնախումբի պատասխանատուներ, բարերարներ ինչպէս նաեւ այլ յանձնախումբերուն:

Տրուած բացատրութիւնները բաւարար լոյս ափուեցին մայր եկեղեցւոյ տարածքին եւ կանգառին (parking) որոնք պիտի բաւարարութիւն տան համայնքին ակնկալութիւններուն:

Մի եւ բովանդակալից ամառային արձակուրդը անցկացնելու համար կարող էք արձանագրել «Լարք»ի ամառային ճամբարում, հեռաւայի ներկայ «Լարք»ի գրասենեակ՝ (818) 500-9997 հեռախոսահամարով:

ՄԱՅՐ ՏԱԲԱՐԻ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՋՆ ՓՈՒԼԻ ՎԻԱՐՏԻ ՏՈՆԱՄԲՈՒԹԻՒՆ

Հայ Առաքելական Եկեղեցւոյ Արեւմտեան թեմի Մայր Տաճարի շինարարական աշխատանքները արագ թափով կ'ընթանան, որուն արտաքին բաժինը գրեթէ աւարտած է, մեծ ու փոքր գմբէթները կանգուն են, գրաւելով հայ եւ օտար անցորդներուն ուշադրութիւնը:

Շինարարութեան ամբողջական աւարտումը նախատեսած է 2010ի Փետրուարին, որմէ ետք, Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը մեծ շուրջով պիտի կատարէ Մայր Տաճարի Օծման հանդիսաւոր արարողութիւնը՝ 2010 թուականի Մեպտեմբեր 10-17ի օրերուն:

Կիրակի, Յունիս 28, 2009ին, երեկոյեան ժամը 6ին, Նախագահութեամբ Արեւմտեան թեմի Առաջնորդ՝ Յովնան Արք. Տէրտէրեանի, ներկայութեամբ եկեղեցականներու, Մայր Տաճարի բոլոր կնքահայրներուն, բարերարներուն, նուիրատուններուն, բարձրաստիճան հիւրերու եւ հաւատացեալ ժողովուրդին, խանդակառ հանդիսաւորութեամբ տեղի պիտի ունենայ շինարարական աշխատանքներուն առաջին փուլի աւարտի յատուկ արարողութիւն եւ տօնախմբութիւն:

Ձեռնարկը կազմակերպուած է Մայր Տաճարի Շինարարական Յանձնախումբին կողմէ:

Եկեղեցական արարողութեան կողքին, պիտի գործադրուի նաեւ գեղարուեստական հաճելի ու ճոխ յայտագիր, որուն պիտի մասնակցին նաեւ լու Անձելըսի «Խաչատուրեան Դպրաց Դաս» երգչախումբը բրշն, Ստեփան Սրկ. Կէօգիւմեանի, «Արարատ» երգչախումբը, ղեկավարութեամբ Ալենուշ Եղնագարի, «Իրանահայ Միութեան երգչախումբը», ղեկավարութեամբ Միքայէլ Աւետիսիւսնի եւ «Կոմիտաս» երգչախումբը, ղեկավարութեամբ Կոմիտաս Քշշիւսնի:

Կը հաղորդենք միաժամանակ թէ աւարտած է ինքնաշարժներուն որ կանգառի (parking lot) գլխաւոր բաժինը եւ պատրաստ գործածութեան, որուն բացումն ալ պիտի կատարուի հանդիսաւորութեան նոյն օրը:

Յունիս 28ի այս տօնական հանդիսաւորութեան մուտքը ազատ է բոլորին:

Հայ Ինքնութեան Հունաձ Armenian Identity Harvest Վիքրըրի Հանրապարտւուիլ Ալգ At Victory Park

Second Annual

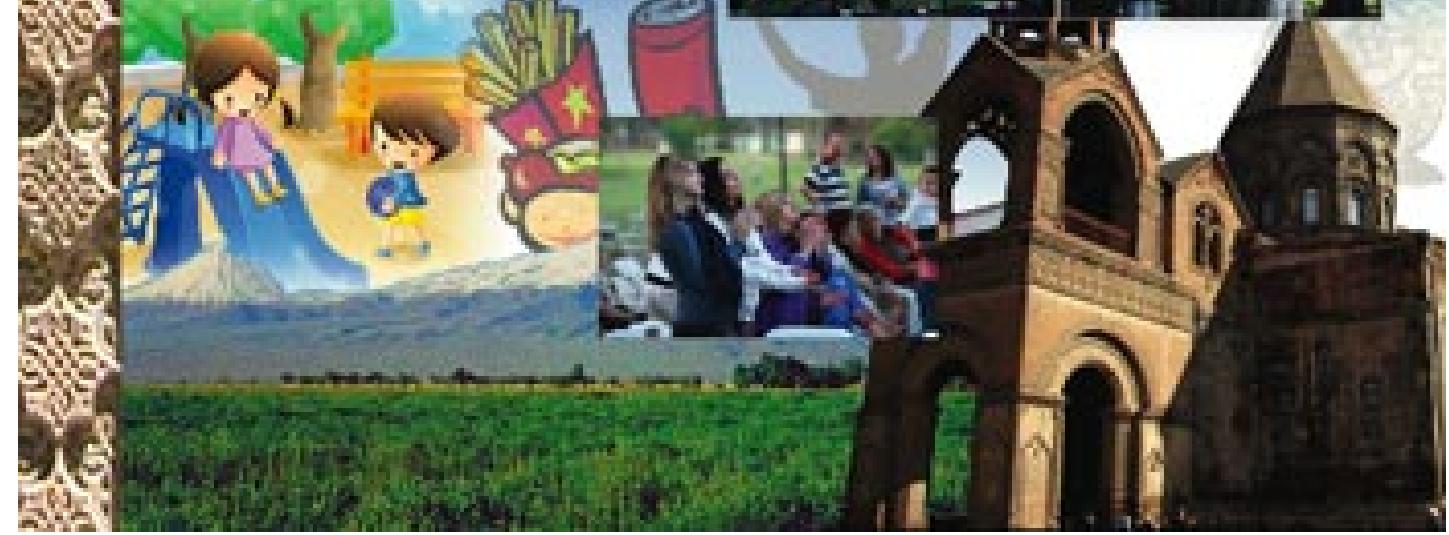
Festival

Ենք և ն Ֆիզմարտք և ն Ինկունու
COME AND DISCOVER YOUR IDENTITY!

Կիրակի, Յունիս 7, 2009
Sunday, June 7, 2009
Վայր Կող ամպ 12-8
Victory Park: 2373 Paloma St., Pasadena
12 PM - 8 PM

For more information, call: 626-399-1799

Food - Ճաշ
Youth Activities - Երիտասարդաց
Games - Խաղեր
Art and Crafts - Տեսային աշխատանքներ
Live Music - Կանաչապարհ
Մուսաք Ազատ - Admission Free

Massis Weekly

Volume 29, No. 20

Saturday, JUNE 06, 2009

Widespread Fraud Reported in Yereva Elections Armenian Opposition To Boycott City Municipal Assembly

YEREVAN -- The opposition Armenian National Congress (HAK) said on Monday that it will permanently boycott Yerevan's newly elected municipal council and never engage in dialogue with the authorities after what its top leader, Levon Ter-Petrosian, called "the ugliest election in Armenia's history."

The HAK rejected the official results of Sunday's municipal elections as fraudulent as it rallied over 10,000 supporters in downtown Yerevan.

In a trademark lengthy speech, Ter-Petrosian said the opposition alliance will refuse to take up at least 12 seats in the city's 65-strong Council of Elders that it has won, according to the government-controlled Central Election Commission (CEC). He said it will instead continue to fight for leadership change in the country.

"Only one thing is making progress in Armenia," said Ter-Petrosian. "That is the mechanism for rigging elections."

Preliminary official vote results released by the CEC showed President Serzh Sarkisian's Republican Party of Armenia (HHK) cruising to a landslide victory in the polls with 47.4 percent of the vote. Under Armenian law, that means the HHK's top candidate, Gagik Beglarian, has been automatically elected Yerevan mayor. The Prosperous Armenia Party (BHK), one of the HHK's two junior partners in the ruling coalition, came in second with 22.7 percent. The HAK came in a distant

third with only 17.4 percent.

Orinats Yerkir, the third party represented in Sarkisian's government, finished fourth with only 5.2 percent. The Armenian Revolutionary Federation (Dashnaktsutyun), which was also part of the governing coalition until recently, fared even worse, getting about 4.7 percent, according to the CEC. With the legal vote threshold for single parties seeking to gain seats in Yerevan's Council of Elders set at 7 percent, this means that neither Orinats Yerkir, nor Dashnaktsutyun will be represented in the new municipal assembly.

Ter-Petrosian and other top HAK figures dismissed the official vote tally as the result of widespread electoral fraud. The former Armenian president referred to vote buying as the most common form of fraud, claiming that between 100,000

and 150,000 Yerevan residents sold their votes to the HHK. He said the ruling party could not have otherwise garnered more votes in Yerevan than Sarkisian did during last year's disputed presidential election.

"With these elections Serzh Sarkisian has closed the path of dialogue [with the opposition] and the establishment of national solidarity," declared Ter-Petrosian. "He has

Continued on page 4

Turkish-Armenian Talks Not In Deadlock, Says U.S. Envoy

Armenia's rapprochement with Turkey has not reached an impasse despite Ankara's renewed linkage between the normalization of bilateral relations and a Nagorno-Karabakh settlement, a senior U.S. official said on Thursday.

Deputy Assistant Secretary of State Matthew Bryza also dismissed mounting domestic criticism of President Serzh Sarkisian's conciliatory line on Turkey.

In an interview with RFE/RL, Bryza insisted that recent statements by Turkish Prime Minister Recep Tayyip Erdogan do not preclude the

Continued on page 4

California to Vote on Genocide Awareness Act

SACRAMENTO, CA -- California is once again at the forefront of genocide education now with the Genocide Awareness Act. Senate Bill 234 (SB 234), authored by California State Senator Mark Wyland (R-Carlsbad), would require the California State Curriculum Commission to consider including an oral history component to the State's already mandated genocide educational curriculum for high school graduation. The Genocide Awareness Act has unanimously passed the Senate Education Committee and the Senate Appropriations Committee and will now go before the California State Senate for a vote.

The bill calls for prohibiting a high school student from receiving course credit without exposure to an oral history component related to genocides. SB 234 specifies classroom instruction should relate to genocides that include but not limited to, the Darfur, Rwandan, Cambodian, Jewish Holocaust or Armenian genocides. The oral history can be in-person testimony, video, or a multimedia such as DVD or online video.

SB 234 author Wyland, a member of both the Education and the Appropriations Committee, said, "oral histories help provoke meaningful conversation and debate in the classroom. The ultimate purpose is to make students even more aware of these horrible crimes against humanity, soulti-

mately, these occurrences don't happen again."

During the Education Committee's hearing, Bruce Fein of the Turkish Legal Defense Fund testified in opposition to SB 234 against not only the Armenian Genocide but the genocides in Darfur and Cambodia as well. In addition to Fein, the Assembly of Turkish American Associations also spoke against this legislation. In response to these opposition testimonies, State Senator Joe Simitian, a member of the Senate Education Committee, said, "today's testimony is disappointing to me. It is sadness for me and for all confronting these issues." When speaking of the Armenian Genocide, Simitian said, "this issue has long been settled".

The Armenian Council of America supports and will continue advocating in favor of the legislation. "The Armenian American community of California appreciates Senator Wyland's continuous leadership on genocide education and especially his steadfast support on inclusion of California's strong record of the Armenian Genocide in the educational system," said Peter Darakjian Armenian Council of America Board Member. In 2002, Senator Wyland co-authored the Holocaust Genocide Education Act to provide additional training for educators to be better prepared to teach the important lessons of crimes against humanity.

Turkish Foreign Minister Ahmet Davutoglu: A Strong Azerbaijan Implies a Strong Turkey

WASHINGTON -- Turkish Foreign Minister Ahmet Davutoglu met with the U.S. president's national security adviser, James Jones, in Washington. Davutoglu also met with Richard Holbrooke, the U.S. special envoy to Afghanistan and Pakistan.

Before visiting the US Ahmet Davutoglu said that Azerbaijan's stability, well-being, future and territorial integrity is highly important for Turkey.

Speaking at a joint press conference with his Azerbaijani counterpart Elmar Mammadyarov in Baku, Davutoglu said that a strong Azerbaijan implies a strong Turkey.

"Our Azerbaijani brothers and sisters should know that, just as in the past, Turkey will be on the side of Azerbaijan in the future," Davutoglu said.

"Our message to regional actors, including Armenia, is very clear. The region must be free of occupations and tensions," Davutoglu noted.

The issue of Karabakh must be resolved as soon as possible within the

framework of Azerbaijan's territorial integrity, Davutoglu stressed.

"Relations between Turkey and Azerbaijan are excellent. Turkey and Azerbaijan are not merely friends and neighbors. They are also strategic partners," Davutoglu said.

Minister Mammadyarov, for his part, said that Davutoglu and he discussed bilateral issues.

"Our relations are excellent and we are confident that such relations will develop further," Mammadyarov said.

"During our talks today, we discussed issues such as Karabakh, energy, economy, culture and cooperation in other fields. The trade volume between Turkey and Azerbaijan is worth more than \$2 billion but we are not satisfied with this number," Mammadyarov said.

Davutoglu also met with the Azerbaijani Prime Minister Artur Rasizade on Tuesday. Davutoglu's meeting with Rasizade was closed to the press.

Local Monitors Criticize Yerevan Vote

YEREVAN -- Armenia's largest election-monitoring organization gave on Tuesday a largely negative evaluation of Sunday's mayoral elections in Yerevan, reporting a wide range of irregularities.

The independent group It's Your Choice, which deployed observers in all of the city's 439 polling stations, listed in its preliminary report concrete instances of ballot stuffing, multiple and illegal voting, voter intimidation, presence of unauthorized personnel, and other procedural violations. It also deplored pre-election violence, reports of widespread vote buying, pro-government parties' reliance on their "administrative resources" and their tight control of election commissions.

The report concluded that the May 31 elections "further deepened voters' disappointment with political parties and electoral processes." It said although they marked a "small

improvement" over last year's local polls in Yerevan districts, "there are no sufficient grounds to believe that these elections passed the threshold of democratic, fair and transparent elections."

Presenting the report, the head of It's Your Choice, Harutjun Hambardzumian, said voting was particularly fraudulent in the city's Malatia-Sebastia district, scene of the largest number of irregularities reported by the Armenian opposition, media and observers. He said It's Your Choice monitors witnessed ballot box stuffing in five local precincts.

"Ballot stuffing occurred when large groups of voters made their way into those polling stations and caused uncontrollable situations," Hambardzumian told a news conference. "Also, in almost all Malatia-Sebastia precincts, there was an atmosphere of fear. We were unable and even not allowed to monitor the voting there in great detail."

Pro-Government Officials Bused to Yerevan From Other Cities Illegally Vote in Municipal Elections

YEREVAN -- Hundreds of local government officials and other people were bused to Yerevan from Armenia's second and third largest cities on Sunday in what the ruling Republican Party (HKK) called a show of support for its victory in the municipal elections in the capital.

There was widespread suspicion, however, that many of them were ordered or bribed to participate in the polls in violation of Armenian law.

About 20 minibuses and dozens of cars were parked outside the municipal administration of the second largest city of Gyumri early in the morning. Scores of municipality officials and other residents led by Deputy Mayor Gagik Manukian, began gathering there moments later.

Shortly afterwards a convoy of vehicles carrying about 500 people headed to a highway leading to Yerevan under police escort.

Two of those minibuses were parked outside the Yerevan headquarters of the Football Federation of Armenia (FFA) about two hours later. Their mostly middle-aged passengers stood outside the building, listening to instructions from a man who presented himself as an FFA security guard. They were then put in taxis and driven in unknown directions.

A very similar scene was observed in Vanadzor, the other major city in northern Armenia. Just about every senior local government official was among about a

Minibuses that transported voters from Gyumri to Yerevan

morning. The same vehicles entered

Yerevan and stopped outside the HHK headquarters in the city center more than two hours later.

Think Tank Faults Turkish Approach on Armenia Ties

By Ayla Jean Yackley

ISTANBUL (Reuters) -- Turkey is making a mistake by linking an improvement in ties with Armenia, including reopening their shared border, to a settlement of Armenia's long-running conflict with Azerbaijan, a think tank report said on Friday.

Turkish Prime Minister Tayyip Erdogan said this month that the border would remain shut until Armenia withdrew from Nagorno-Karabakh, an enclave it has controlled since it fought a war with Azerbaijan in the early 1990s.

His comments highlighted the seriousness of the Karabakh problem for Turkey, despite the announcement last month of a joint Turkish-Armenian "road map" towards re-establishing diplomatic ties and opening the border.

"Tying the Turkish-Armenian rapprochement to the Karabakh issue, which won't be resolved for a long time, is a great mistake, because Turkey's policy of punishing Armenia has yet to yield the results it wants," said Aybars Gorgulu, co-author of the report for the Istanbul-based Turkish Economic and Social Studies Foundation.

U.S. NGO Urges Iran To Free Armenian Employee

A U.S.-based nongovernmental group urged Tehran on Monday to release an ethnic Armenian employee jailed for nearly a year, appealing for the same "fairness" it showed by freeing Iranian-American reporter Roxana Saberi last month.

Silva Harotonian, 34, an Iranian citizen of Armenian descent, was working for a U.S. group that arranges educational exchanges when she was arrested on June 26 last year. Harotonian was based in Armenia for the International Research and Exchanges Board and was in Iran working on a U.S.-Iran exchange program for maternal and child health professionals.

In January, she was given a three year jail term on charges of involvement in a U.S.-funded plot to overthrow the Islamic system of government in Iran. Her first appeal was denied and her lawyers have filed a second and final one in recent days.

Robert Pearson, president of the group and a former U.S. ambassador, said the charges against Harotonian were "without foundation," a view that has been echoed by the State Department which provides some funding to the group.

"What we really hope for is for an appeals court in Iran to look at her case with the same sense of fairness that a court looked at Roxana Saberi's case," he told Reuters, referring to the freelance reporter who was jailed on charges of spying for the United States but released three weeks ago. "She is a loyal, patriotic Iranian citizen and has no criminal intent," added Pearson of his employee.

After her release, Saberi said she had shared a cell with Harotonian for a while in Tehran's Evin prison but offered few details on the jailed NGO worker.

While Harotonian is not an Ameri-

"Normalization appears indexed to resolving the Karabakh issue, making it the most serious obstacle, even if the issue is not part of the bilateral talks."

Turkey shut the border in 1993 in a show of support for Azerbaijan, its traditional Muslim ally. Its continued closure has hampered Armenia's economy and is one of many factors complicating Turkey's bid to join the European Union.

Gorgulu said Erdogan's latest comments — made after a meeting with Azerbaijan's president — "negatively impact the rapprochement" with Armenia.

Turkey's lack of diplomatic relations with Armenia has so far failed to help Azerbaijan reclaim its territory, although normalization is also unlikely to bring about a resolution of the Nagorno-Karabakh conflict, Gorgulu said.

Alexander Iskandaryan, his co-author, said it would be Russia that played the decisive role in settling the dispute, as it still wielded influence over Armenia and Azerbaijan, both former Soviet republics. The United States and France are also involved in diplomacy on the issue.

U.S. NGO Urges Iran To Free Armenian Employee

can, U.S.-based relatives and her Washington-based employer have urged the State Department to publicly press for her release, as they did in Saberi's case. After Saberi's release, the State Department urged Iran's leadership to also free Harotonian and called the charges against her "without foundation."

"We understand her second appeal is pending and that she is in poor and deteriorating health as a direct consequence of her confinement," said the State Department.

Klara Moradkhan, a cousin of Harotonian who lives in Los Angeles, said the jailed NGO worker had no interest in politics and the family was shocked at the charges against her. "Nothing makes sense," she said of her cousin's case. "We are asking for forgiveness and mercy from the government of Iran," she added.

Iran often accuses the West of seeking to undermine the Islamic state through a "soft" or "velvet" revolution with the help of intellectuals and others inside the country. Iran has cracked down on dissenting voices since President Mahmoud Ahmadinejad came to power in 2005, possibly in response to western pressure on Tehran to halt its disputed nuclear work.

Anonymous California Foundation Donates \$250,000 to AACAA for Armenian American Wellness Center

By Cynthia Bosnian and Gail Howard

WASHINGTON, DC -- A California-based Foundation has generously donated \$250,000 to the Armenian American Cultural Association (AACAA) for its humanitarian project in Yerevan, Armenia - the Armenian American Wellness Center (AAWC or Wellness Center).

The Foundation's gift has been designated for the construction of the Center's expanded ground floor (part of the building's multi-million dollar renova-

tion to promoting its core mission, i.e., early detection through screenings and self-monthly examination and educating the public on the importance of preventive health care and early detection, the Wellness Center introduced basic gynecology services and pathology laboratory services in June 2001, family medicine in June 2003, and bone density screening in October 2006.

During its development stages, with the assistance of the governments of the United States (through its USAID assistance programs) and the Republic of Armenia (through its donation of the

Katherine Berberian, a cytologist, from USC Medical Center, and Dr. Camila Cobb (in the background), a cytopathologist from USC and Loma Linda Medical Center, both in Los Angeles, are members of AACAA - AAWC US Medical Advisory Board. They are teaching Wellness Center medical staff in Armenia on the use of a multi-headed microscope for the reading and accurate interpretation of cytology slides.

vation/construction and seismic reinforcement), which will ultimately house the Center's expanded Radiology Department.

Vartkess and Rita Balian had the vision and foresight to start the Wellness Center, it was established by AACAA in 1997 to address the dire need for the early and accurate detection of breast cancer in Armenia which was, and still is, the leading cause of cancer deaths among the country's women. In addi-

building), AACAA envisioned the Wellness Center as a Regional Primary Health Care facility based on Western standards of medical services, which would provide on-site quality diagnosis and treatment (whenever possible). These services would be accessible to all Armenians, as well as to all other citizens of the neighboring countries. This outreach effort would foster understanding and compassion among people in conflict, and hopefully would promote re-

Doctors from other medical institutions in Yerevan participating in the Annual Health Walk, sponsored every year by the Wellness Center in October, during Breast Cancer Awareness Month.

newal and the much-needed peace in the Caucasus Region.

The Wellness Center creates awareness of health issues and promotes its screening services through the media, lectures, health fairs, distribution of literature, medical outreach missions and annual health walks. Produced in conjunction with AACAA, the Wellness Center distributes thousands of health promotion pamphlets each year. These stress the importance of early detection for breast and cervical cancer via annual screenings and mammograms, monthly Breast Self Examinations (BSEs), and annual clinical check-ups. The Center also emphasizes healthy lifestyle choices relating to nutrition, exercise, blood pressure, cholesterol, diabetes, and anti-smoking through the dissemination of this information.

For the past twelve years, the Wellness Center has observed October as Breast Cancer Awareness Month, organizing many cultural, scientific and literary events. The highlight of these events is the Annual Health Walk through the streets of Yerevan, which has become a day to celebrate women's health. The Walk attracts over 3,000 participants each year, including more than 500 school children, who join AAWC's staff in reminding their mothers to take care of their own health as they do for their families. As a result of these activities, more and more women, age 40 and over, are visiting the Center for their first mammogram and for subsequent annual mammograms. Hence, breast cancer in Armenia is being detected and diagnosed in earlier stages allowing more possibilities for treatment and cure.

From its inception, AACAA has stressed the importance of education. In addition to the ongoing health education provided to its patients and the general

public, the Wellness Center has signed a program agreement with Yerevan State Medical University to teach its first and second year medical students about breast health in general and breast imaging and diagnosis in particular. The Wellness Center also has a six-month residency program for the radiology graduates from the National Institute of Health of Armenia.

Since 1997 through September 2009, AACAA has sponsored and organized 47 Medical Exchanges between US medical professionals from seven major university hospital centers and the Wellness Center staff, providing on-site training in Armenia as well as advanced training in US hospitals. Ten Medical Missions have also been conducted during this time. Renowned specialists in the fields of radiology, cytopathology and family medicine have traveled to Armenia to train the Wellness Center physicians and to present lectures in their respective disciplines to the staff of other hospitals and medical centers.

The renovation/construction and seismic reinforcement of the expanded Wellness Center has been financed by AACAA through its Armenian-American grassroots and major donors, individual and/or family foundations, and two grants from USAID through its American Schools and Hospital Abroad (ASHA) Division. Despite these difficult economic times, AACAA is grateful for the ongoing assistance of its donors and is hopeful that the Armenian American community will continue to support the work of this vital project.

For more information on the Wellness Center and its US sponsor, visit www.aacainc.org, or e-mail info@aacainc.org. Please make donations payable to AACAA and mail to: 1300 Crystal Drive, Suite 1504, Arlington, VA 22202.

**www.massisweekly.com
Updated every Friday**

**www.HayastanInfo.net
Armenian-English-German
News . Information . Comments**

in Armenia and particularly in Artsakh.

Mr. Aghishian thanked the President for his warm welcoming as well as for granting the NKR State Medal. He reiterated the importance of how Artsakh united the greater Armenian Diaspora around one mission and that is to rebuild the Homeland.

President Sahakian thanked the Armenia Fund delegation for visiting Artsakh. He highly commended the ongoing and completed projects of Armenia Fund. President Sahakian also stressed the importance of the greater Armenian Diaspora's continued participation in nation building endeavors

New Book by Prof. George Bournoutian

COSTA MESA, CA -- Mazda Academic Press announces the publication of a new book translated by George Bournoutian. The volume, number 15 in the Armenian Studies Series, is entitled *A Brief History of the Aghuank' Region* by Esayi Hasan-Jalaleants', the Catholicos of Gandzasar from 1702 to 1728. Taking advantage of the temporary decline of the Mother see of Etchmiadzin, Esayi managed to establish close ties with the Russians and Georgians and in 1722, together with some of the meliks of Artsakh (Karabagh), was instrumental in encouraging Peter the Great to invade Transcaucasia in order to liberate the Armenians and Georgians from Muslim rule.

Esayi's History of the Aghuank' Region, that is, the historic Armenian provinces of Artsakh and Utik' (Ganje), concentrates on the Armeno-Georgian efforts against the incursions by Lezgis and Ottomans and their hope in the arrival of the Russian army. The volume covers the years 1702 to 1723 and sheds light on what was a small corner of the Safavid Persian realm during its decline and final collapse.

This, the first English translation of Esayi's important primary source, also confirms the large Armenian presence in the Artsakh-Utik' region a century prior to the Russian

conquest. Azeri historians, led by Ziya Bunyatov, claim that the Armenian population of Artsakh-Karabagh are recent arrivals who moved there only after the Treaty of Turkmenchay (1828). They have systematically removed any references to the Armenians from numerous primary Russian and European sources, as well as their own 19th-century historians (such as Mirza Jamal Javanshir, Mirza Adigozal Beg, and Bakikhanov) by publishing newly edited versions in Russian and Azeri and mailing them to American and European universities. Esayi's work was the first to be subjected to such a fate, immediately after the Armenian of Artsakh demanded their freedom from Azerbaijan.

In this volume, Bournoutian, who has earlier exposed these shameless alterations of primary sources in his Two Chronicles on the History of Karabagh, has included Esayi's original Armenian text published in Jerusalem in 1868, and the English translation, as well as indicating the cuts or changes made by Bunyatov in his 1989 Russian edition. In addition, he has added copious notes and a long introduction in which he totally refutes all Azeri claims.

The book is available from Mazdapub.com or can be purchased for \$19.95 from Armenian bookstores, Amazon or Barnes and Noble.

Widespread Fraud Reported in Yereva Elections

Continued from page 1

burned all the bridges."

"Serzh Sarksian is not the president of Armenia," he said, triggering "Levon! Levon!" chants by the crowd. "Serzh Sarksian is an ordinary usurper who must be immediately ousted and put on trial.

"We are officially refusing to engage in any dialogue with Serzh Sarksian on any condition.

"No document signed by Serzh Sarksian has a legal force for us. Especially if that document applies to Turkish-Armenian relations and the resolution of the Karabakh conflict."

Ter-Petrosian and his associates have repeatedly stated until now that they will be ready to negotiate with the Sarksian administration all opposition members arrested following the February 2008 election are set free. More than 50 of them re-

main in jail.

In his 45-minute speech, Ter-Petrosian indicated that he will not rush to repeat the kind of non-stop anti-government protests which followed the 2008 ballot, putting a brave face on the HAK's electoral performance and urging supporters not to fall into a "defeatist mood."

Other speakers made similar appeals to the crowd. "This election was a very serious test for us," said Levon Zurabian. "We are gradually building a well-organized election machine. We may need it very soon."

"Until we seriously analyze the situation, development trends, our and the authorities' chances, we will not lead the people to any adventure. Forget about that," Ter-Petrosian told the crowd. He promised to present a plan of further opposition actions at the next HAK rally scheduled for June 12.

Turkish-Armenian Talks Not In Deadlock

Continued from page 1

implementation of a U.S.-backed "roadmap" to improving Turkish-Armenian relations that was announced by the two governments in late April. "Stay tuned, keep watching for additional statements by top officials in both Turkey and Armenia which hopefully will show the implementation is moving forward," he told RFE/RL.

But Bryza acknowledged that there is at least some connection between Karabakh peace and the success of the Turkish-Armenian dialogue. "As we make progress, let's say, on Nagorno-Karabakh, it's easier to make

progress on Turkey-Armenia," he said. "As we make progress on Turkey-Armenia, it's easier to make progress on Nagorno-Karabakh."

"It's not that there are preconditions. There are no preconditions. There are commitments by the countries to do one or another set of issues."

Neither side has publicized the "roadmap" yet. Bryza also declined to divulge its details. "I hope that it will be publicized soon," he said.

The Turkish-Armenian deal was announced on the eve of the April 24 annual commemoration of more than one million Armenians massacred in

World Medical Congress Hosted by AAHPO to Take Place July 1-4 in New York

By Florence Avakian

NEW YORK -- There is great anticipation in the international Armenian community for the forthcoming Armenian Medical World Congress, hosted by the Armenian American Health Professionals Organization (AAHPO). Scheduled to take place from July 1 to 4, at New York's elegant Hilton Hotel, it is the first ever such event to take place in New York City.

Dr. Haratune Kushkian, Health Minister of Armenia, Lord Ara Darzi, Health Minister of Great Britain, and Dr. Armen Khachatrian, Health Minister of Karabagh are among the world health leaders scheduled to attend and speak. Also, Dr. Raymond Damadian, inventor of the MRI, Dr. Aram Chobanian, President Emeritus of Boston University, and other world renowned experts will be imparting their valuable knowledge.

"Every Armenian-American health care provider needs to know what Armenians are doing to elevate health care in Armenia," declared Dr. Chobanian. The subject of communicating with health care professionals in Armenia, with the goal of improving Armenia's health care system will be one of the important topics addressed at the World Congress.

Hundreds of health professionals, their spouses and families from five world continents will be participating, and have already registered. Besides the serious work of health conferences, lectures and symposia throughout the four days, a gala banquet, a dinner cruise on a rented yacht,

and the viewing of the Armenian khachkar at the Metropolitan Museum of Art are also on the impressive menu.

The Saturday evening banquet at \$250.00 per person "will be like New Year's eve on the fourth of July. There will be dancing, and a large TV screen showing the fireworks," said Dr. Larry Najarian, AAHPO President, and Co-Chair with Dr. Vicken Pamoukian of the 2009 Armenian Medical World Congress.

Tickets for the dinner cruise on the yacht which will feature Armenian music with a band from Canada, cost \$140.00 for adults, and will be free of charge for children eight years old and younger.

This tenth health and scientific congress convenes every four years, and was first started in Beirut, Lebanon 40 years ago. "All Armenian medical professionals must attend," declared Dr. Najarian definitively. "This World Congress meeting is not about successful doctors getting together for social networking. It's about learning, having health care providers improve relations with each other and with Armenia, and also supporting the Armenian community."

And the fact that the Congress never been held in New York City is unique. "People will be coming from ten countries and five continents to meet one another and learn the latest medical information," said Dr. Vicken Pamoukian, adding, "This also a celebration of Armenians of New York and the tri-state area."

More information on this major event is available on www.ahpo.org/amwc09.

Renovation of St Gregory the Illuminator Church Hall in Pasadena

PASADENA -- Determination, perseverance and tenacity are the hallmark of the Committee for the Renovation of the Hall (formerly Agajanian Hall) at St. Gregory the Illuminator Church in Pasadena. Excitement reigns high with the committee as plans for the renovation and redecorating proceed with a goal to reopen for use in August 2009.

The Armenian community has fond past memories of the hall which for many years served as a major Reception Hall, as well as the very popular Bingo Hall every Friday night for twelve years. For the past five years the Hall has served as the Sanctuary while the new St. Gregory Armenian Church was being built.

Flora Dunanians, Chair of the Committee, states "Our committee hopes that the St. Gregory Hall will once again be the place for a party or a special event, especially with our new St. Gregory the Illuminator Church." Members of the Committee are: Richard Mushegian, Secretary, Ara Zenobian, Architect, Paro Asatourian, Esq., Dr. Michael Avakian, Ray Bedian, Joan Meymarian, Khajag Konalian, Nicholas Lambajian, Dr. Kourken Matossian, Asbed Tatoulian, Nerces Yerjyanian and Ara Gebechian.

The Armenian faithful in the community are looking forward to the completion of the hall which will stand as a beautiful addition to the complex which contains the newly constructed church and the Alfred and Marguerite Hovsepian School.

For further information and bookings of the hall, please call the St. Gregory Armenian Church office (626) 449-1523.

the Ottoman Empire during World War One. Many in Armenia and its worldwide Diaspora believe the timing helped for U.S. President Barack Obama backtrack on his pledges to recognize the mass killings as genocide. Sarkisian's critics also say the year-long rapprochement has earned Armenia no tangible benefits.

"Those people don't understand what's happening," countered Bryza. "That is a mischaracterization of reality."

"Armenia has neither won nor lost anything, Turkey has neither won nor lost anything, because the Turkey-Armenia agreement has not been implemented yet," he said. "The sides are in the process of implementing the roadmap. Only then will there be benefits."

"It's time for the process to move forward," he added. "I strongly agree with those critics who say the agreement needs to be implemented."

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿ ԱՏԱՆԱՅԻ ԿՈՏՈՐԱԾԻՆ (1909)

ԵՐԶԱՆԿԱՅԻՇԱՏԱԿ S. S. ՍԱՐԱԿ Բ ԽԱՊԱՅԵԱՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ՄԵԾԻ ՏԱՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ

Ծննդեան 160 եւ Մահուան 70-Ամեակ (1849-1939)

ԴՈԿ. ԶԱԻԷՆ Ա. ՔՀՆՅ. ԱՐՁՈՒՄԱՆԵԱՆ

Նախընթացք

Սեծի Տանն Կիլիկիոյ Սիսի
Կաթողիկոսութեան գահակալներէն
վերջինը եղաւ Տ.Տ. Սահակ Բ
Խապաշան Կաթողիկոս որուն կեան-
քը եւ երկարատեւ կաթողիկոսու-
թիւնը անցան ընդ հուր եւ ընդ
սուր, աղէտներու ճամբաներով, եւ-
րոպական պետութեանց պատճա-
ռած անյարիր ու խաբեպատիր
Հիասթափութիւններով, յուսահա-
տական, թրքատիպ անորոշ եւ ճնշա-
ժամացին հեռանկարներով, մինչեւ
իր կեանքի վերջալոյսը: Սակայն
իր տոկուն կենցաղին եւ անխախտ
հաւատքին շնորհի Սահակ Կաթո-
ղիկոս տեսաւ վերընձիւղումը իր
Աթոռին, թէեւ պատժական Կիլիկ-
իացին հեռու, եւ սակայն ապահով
Լիբանանի Անթիլիաս աւանին մէջ,
ուր հաստատեց Կիլիկիոյ Աթոռը
1930-ին, հիմքը դրաւ Մայր Տաճա-
րին, ու առանց տեսնելու անոր
կառուցումը, վախճանեցաւ 1939-
ին խոր ծերութեան մէջ, իննիսուն
տարիքը լրացուցած:

Ծնաւ Խարբերդի Եղեգի գիւղը 1849 թուին, ուղիղ 160 տարիներ առաջ, ուստի Երուսաղէմի ժառանգաւորաց Վարժարանին մէջ, միաբանութեան մէջ եղաւ ակնառու եւ յառաջապահ մտաւորական Հոգեւորականը, հեղինակ եղաւ դասագիրքերու, եղաւ ուսուցիչ, խօթագրեց Պատրիարքութեան Սի՛ԾՆ ամսագիրը, որ յետազային՝ յիմնամեակ մը դադար առնելէ ետք, 1927-ին, տառի մը փոփոխութեամբ վերածուեցաւ Սի՛ԾՆի: Շուտով ընտրուեցաւ լուսարարապետ Եսայի Կարապետեան եւ Յարութիւն Վեհապետեան պատրիարքներու օրով, 1885-ին Եպիսկոպոս ձեռնադրուելով Ս. էջմիածնի մէջ Մակար Ա Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին: Եւ երբ Կիլիկիոյ Աթոռը պատմական Սիմի մէջ կը տուայտէր ու կորսնցուցած էր իր անդորրը Մկրտիչ Քէֆսիգեան Կաթողիկոսի անորակ եւ ձախող տարիներուն, վերջնոյս մահուլընէն ետք, բաւական ուշ, Կաթողիկոսի ընտրութիւն մը կատարուեցաւ որ սակայն անօգուտ եղաւ:

❖ Գասաներորդ դարու լուսա-
բացին ըոլորին աչքը դէպի լուսա-
րարապետ Սահակ եպիսկոպոս Խա-
պայեանին ուղղուեցաւ ու զինք
1902 թուին ընտրեցին Կաթողիկոս
Մեծի Տանն Կիլիկիոյ: Օծումն ու
գահակալութիւնը տեղի ունեցան
1903 թուի Ապրիլին՝ Միսի մայրա-
վանքին մէջ: Ամենայն Հայոց Կա-
թողիկոսն էր Մկրտիչ Խրիմեան
Հայրիկ որուն ընտրութեան եւ
օծման Սահակ եպիսկոպոս ներկայ
եղած էր, ու Կ. Պոլսոյ պատրիար-
քը՝ Մաղաքիա Օրմանեան, որոնց
հետ հաշտ՝ սկսաւ կրել իր ծանր
բեռը՝ թրքական լուծին ներքեւ:
Օսմանեան պետութեան վարչա-
կարգով Սիս ենթակայ կը մնար Կ.
Պոլսոյ պատրիարքութեան, որով-
հետեւ պատրիարքութիւնը պետու-
թիւնը հաստատած էր, մինչդեռ
Սիսի կաթողիկոսութիւնը պարա-
գաներու բերումով եւ պատահա-
բար հաստատուած էր պետութեան
սահմաններէն ներս առժամեայ հան-
գամանքով:

Սիսի Վերջին Կարողիկուր

Խապայքեան Կաթողիկոս ծաղ-
կեցուց Սիսի Աթոռը: Վերաբացաւ
Դպրանոցը: Զեռնադրեց առաջին
եպիսկոպոսները 1906-ին, 1911-ին,
եւ 1914-ին, ու զանոնք առաջնորդ
կարգեց իր թեմերուն, ինչպէս
Մուշեղ Սերոբեան՝ Ատանայի, Եղի-
շէ Կարոյեան, կաթողիկոսական փո-
խանորդ, Խորէն Դիմաքսեան, Կիւ-
րինի, Ներսէս Դանիէլեան՝ Եղողա-
տի, Պետրոս Սարածեան՝ Հաճընի,
Գիւտ Միհիթարեան՝ Ջիւանապետ:
Այնթապէն հոյլ մը մտաւորական
թեկնածուներ քահանայ ձեռնադ-
րեց, ինչպէս Ներսէս Թավուգնեան,
Գարեգին Պողարեան, Կարապետ
Մղրպլեան, Ներսէս Պապայքեան եւ
ուրիշներ, որոնք Այնթապէն Սիս
մեկնեցան ու կաթողիկոսէն ձեռ-
նադրութիւն ստացան եւ յայտնի
դարձան իրենց պատկառելի ծա-
ռայութիւններովը թեմերէն ներս:
Վրայ հասան Ատանայի Կոտորածը
1909-ին ու հայկական եղեռնը 1915-
ին, ու Սիս եւս ինչպատ անօրէններու
ձեռքը: Անկէ մեկնեցան կաթողի-
կոսն ու միաբանները, իրենց հետ
հետիոտն գրաստներու վրայ տա-
նելով սրբութիւնները: Լուսաւոր-
չի Աջը եւ յարակից սրբութիւն-
ներ, Միւռոնի արծաթեայ կաթսան
եւ մատունքներու արկղը, ինչպէս
Քաբէն Աթոռակից կաթողիկոս
նկարագրած էր յետազային, «յամ-
րընթաց, կարծես կաթողիկոսու-
թեան յուղարկաւորութիւնն էր որ
կը կատարուէր»:

«Սթրագպուրկ» Զրահաւորը
Սահակ Կաթողիկոս Ֆիաբեան-
ներու ընկերակցութեածք տարագր-
ուեցաւ, եսին ճգելով Սիսի կաթո-
ղիկոսարանը եւ դարերու աւանդը:
Օսմանեան թուրք պետութեան ծրա-
գիրն էր հիմքէն բնաջնջել հայերը:
1913 Ապրիլ 7-ին, Մաղկազարդի
կիրակին, Մերսին գտնուող գեր-
մանական «Սթրագպուրկ» գրահա-
ւորին հրամանատարը՝ Բաշէ, անձ-
նական եւ պաշտօնական տեսակցու-
թիւն մը ունեցած է Սահակ Կաթո-
ղիկոսին հետ Սիսի կաթողիկոսա-
րանին մէջ Ատանացի կոտորածին
թողած ահաւոր կացութեան շուրջ:
Գերման հրամանատարը հաւասա-
խցուցած է թէ «մենք յանուն մեր
կառավարութեան» խստիւ խօսած
ենք տեղւոյս կուսակալին որ զգոյշ
ըլլան ամէն միջոց ձեռք առնելու,
միշտ յիշեցնելով Ատանացի ջար-
դը, եւ թէ թուրք կուսակալը
«խոսացաւ եւ հաւաստեց որ զի-
նուորական միջոցներ ձեռք առն-
ուած են անդորրութիւնը պահելու
համար»: Գերմանացի Բաշէն ի
մը շատ անդամ էր Առաջին Համաշխարհային պատերազմունքում:

վերջոյ քաջալերեց կաթողիկոսը վստահեցնելով որ ինք Մերսին պիտի մնար ութ օր եւս մինչէւ որ իզմիրէն ուրիշ զրահաւոր մը «Գոբէն» անունով գար ու խարսխէր Մերսին «որ աւելի մեծ զրահաւոր մըն է եւ պիտի մնայ այնտեղ»:

Այդ տեսակցութենէն աւելի կարեւոր եղած է Սահակ կաթողիկոսի անունով տեղի ունեցած փոխացելութիւնը նոյն շաբթուն՝ ուղղակի «Մթրազպուրկ» զրահաւորին վրայ, ընդմէջ հրամանատար Բաշէի եւ Գրիգորիս Վրդ. Պալաքեանի որ լիազօր ներկայացուցիչն էր կաթողիկոսին ու գերձաներէն լեզուն քաջ գիտէր: Պալաքեան կրկին յիշեցուցած է հայոց կրած Ատանայի ահաւոր ջարդերն ու անոնց հետեւանքը եղող իրենց

«վախնու սարսափը»: Պալաքեան նաեւ կուտար վերապրոդ հայերու ընդհանուր թիւը Ատանայի եւ Հալէպի մէջ միանգամայն՝ շուրջ 350,000 հոգի, որոնց մէջ կը գտնուէին անշուշտ Ատանայէն Հալէպի փախչող մեծ զանգուած մը: Երբ Գերման հրամանաւուրը խորամանկօրէն Պալաքեանի կարծիքը կը շօշափէր թէ հայեր նպաստաւոր զաղափար ունէի՞ն գերմաններու մասին թէ ոչ, Պալաքեան վարդապետ կը յայտնէր որ «ծանօթ պատճառներով» հայեր գերմաններու նկատմամբ «այնքան համակիր վերաբերում չունէին»:

Նէին ամոր որպէս «նախկին պատրիարք»։ Հոն գրուած էր Զաւէնի պաշտօնանկութիւնն ու Սահակի նորընծայ պաշտօնը՝ որպէս միացեալ հոգեւոր պետը չորս աթոռներուն։ Պաշտօնանկութեան կը հետեւէր պատրիարքին աքսորը դէպի իր ծննդավայրը՝ Պաղտատ, ցիշեցնելով իրեն »ինքնաբերաբար երթալու ձեւով առանց աղմուկի«։ Միւս կողմէ Սահակ կաթողիկոսի ըստուած էր անյապաղ Պոլսոյ պատրիարքական փոխանորդ մը կարգել, ու ան ալ Երուսաղէմէն Օգոստոս 14-ին կը նշանակէր Գաբրիէլ Արքապս, ձէվահիրճեանը ի ներկայութեան կրօնից տեսուչ Պեհա պէջին։

Սահակ Կաթողիկոս-
Պատրիարք

Երբ Զաւէն պատրիարքի պաշտօնկութեան գիրը տակաւին չէր յանձնուած իրեն, երկու ամիս առաջ, Սահակ կաթողիկոս որ աքտորեալ Երուսաղէմ հասած էր, Երուսաղէմի ձեմալ փաշացի գրասենեակին մէջ տեսակցութիւն մը կ'ունենար, իր հետ տանելով Եղիշէ եւ Գիւտ եպիսկոպոսները: Ձեմալ «առանձինն» կ'ուզէր խօսիլ կաթողիկոսին հետ, ուստի միւս երկուքը դուրս կը մնացին, զգուշացնելով որ «չենք ուզեր որ մեր թշնամիին հպատակ եղող կաթողիկոս մը մեր տէրութեան սահմաններուն մէջ հայէրուն հոգեւոր պետը ըլլայ, եւ թէ կառավարութիւնը որոշած է թրքահայոց հոգեւոր պետը նիգել էջմիածնէն»: Ահա թէ ու՝ թաղուած էր շան գլուխիքը: Ձեմալ ուզած է «իբրեւ բարեկամ»

Զաւէն Պատրիարք
Պաշտօնական

Թուրք պետութիւնը նախ
պաշտօնանկ պիտի ընէր օրուան
Զաւէն Կ. Պոլսոց պատրիարքը որ-
պէսզի յետոյ կարենար արդարաց-
նել Խապայեանի նորելուկ պաշտօ-
նը: Սահակ կաթողիկոսի երուսա-
լիմ մեկնելու եւ հոն մնալու պար-
տադրանքը որպէս աքսորեալ կը
մատնէր գալիք անփառունակ ծրա-
գիրը: 1916-ի Զատիկէն մինչեւ
Յուլիս Զաւէն պատրիարք յու-
սալքուած կը մնար երբ Յուլիսի
18-ին Պատրիարքարին կուզալին
Աչմէտ եւ Պեհա պէյքը եւ արդա-
րութեան գործոց նախարարին
անունով պաշտօնագիր մը կը յանձ-

յայտնել այդ նոր պաշտօնը, ա՞յս
եւս «առանց աղջուկի»:
Անակնկալի եկած, կաթո-
ղիկոսը իր «ծերութիւնը պատր-
ուակ ընելով կը խնդրէր որ այդ
ծանր լուծը իր տկար ուսերուն
վրայ չդրուէր», որուն ի պատաս-
խան նենգաբար ձեմալ կը խոստո-
վանէր ըսելով որ «ձեր ժղովուրդի
հալածանքը պիտի դադրի» եթէ
եղած կարգադրութեան հնազան-
դէր: ձեմալ օր մը առիթ կուտար

ՄԵՐ ԱՆԳԻՆ ՈՒ ԱՆՈՒՏ ՏԻԿ. ԱՆԳԻՆԵՆ

ԹԱԳՈՒՀԻ ԱՐՁՈՒՄԱՆԵԱՆ

Արուեստը երկրագնդի եթէ միրտն է, իսկ արուեստին ծառայող մարդիկ այդ հրավառ սրտի նուրբ լարերը... եւ ահա դադարեց այդ լարերից մէկի մեղեղին: Աւարտուեց մեր անգին ու անուշ Տիկ. Անգինէ Քէշիշեան-Մուրատեանի երկրացին կեանքը: Դժուար է համակերպուել այն դաժան իրողութեան հետ, որ այլեւս չենք հանդիպելու, չենք շփուելու, չենք զրուցելու, չենք ըմբոշինելու ու վայելե-

տի անդուլ որոնումներով, աշխարհասիւռ ունկնդրին հիացմունքի պահեր պարգևելով, համաժողովրդական միրով, չմարող ծափահարութիւններով, «Կոռունկով», «Ծիրանի Ծառ»ով, «Մայր Արաքս»ով ու «Անտունի»ով մատաղ սերնդի կրթութեան գործում իր շօշափելի աւանդով, հարիւրաւոր ներշնչող ու փառաբանող յօդուածներով, դասխոսութիւններով, հայրենիքի եւ սփիւրքի, կեանքի եւ մարդկութեան հանդէպ իր անմնացորդ նուիրումով, անվերջ սէր բաշխե-

լու մեր սիրելի Տիկ. Անգինէի ներկայութիւնը:

Դժուար է հաւատալ, որ անդարձ հեռացաւ մի երեւոյթ, հանրաճանաչ երգչուչի, երաժշտագէտ, հմուտ լրագրող, վաստակաշատ մանկավարժ, մէծատառով մարդ, թանկագին մայր, հոգատար քոյր, ազնիւ ընկեր, մարդ-երեւոյթ մեր սիրելի Տիկ. Անգինէն: Դժուարէ հաւատալ, որ դադարեց բարախելուց ժողովրդի սիրով խանդավառ մի ջերմ սիրտ, որն իր կեանքը խունկի պէս վառեց մարդամիրութեան վեհ խորաններում:

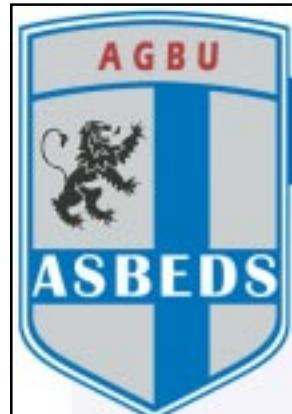
Ոգի էր նա, հայ ոգու ամենագեղիկ բռնկումներից մէկը, իսկ նրա կատարածը այլ բան չէր, քան լուսեղին սիրանք:

Ամբողջութեամբ մարդ ոգեշնէն, լոյսի ջերմութեան, բարութեան մի խառնուրդ, գեղեցիկ ու պայծառ նպատակներով, մարդ, որ մէծ էր հոգով, գաղափարի անապարտութեամբ, զգացմունքի ազնութեամբ, կատարած գործի արժեքաւորութեամբ:

Տիկ. Անգինէ Մուրատեանը ապրեց բեղուն ստեղծագործական կեանքով, որ բնորոշում է արուես-

լով բոլորին...

Տիկ. Անգինէն իր ապրած կեանքով փառաւորեց ազգային մշակոյթի խորհուրդը: Նա կանգնած էր բոլորի կողքին, բոլոր կուսակցութիւնների, կազմակերպութիւնների, մշակութային միութիւնների, հայկական դպրոցների, անհատ արուեստագէտների կողքին: Բայց նրան տարերքը երաժշտութիւնն էր: Նա անվերջ ապրում էր կոմիտասով, Եկմալեանով, ԿարաՄուրզայով, Սպանդարիանով եւ միւս մէծութիւններով եւ այդ ողին էր որ նրան անքակտելիօրէն շաղ-

CORDIALLY INVITE YOU TO AN EVENING WITH TWO FAMOUS SCHOLARS

DOCTOR CENGİZ AKTAR
Bahçeşehir University, Istanbul

The Apology Campaign:
“We apologize to our Armenian brothers and sisters.”
Why now and what did it accomplish?

PROFESSOR KEVORK BARDAKJIAN
University of Michigan, Ann Arbor

“Hopeful signs, discouraging prospects.”
A perspective on the thorny road to better Armenian-Turkish relations.

THURSDAY
JUNE 18, 2009 @ 8:00 PM

AGBU Manoogian-Demirdjian School
Agajanian Auditorium
6844 Oakdale Avenue
Canoga Park, California

reception will follow
(free admission)

FOR MORE INFORMATION, CALL 626.794.7942
or EMAIL AT ASBEDS@AGBUCA.ORG

ԱՆԳԻՆԵՆ

Ինչպէս սոխակն իր ձայնին՝ դու հայ երգին հարազատ, ինչպէս բուրմունքը վարդին՝ հաւատարիմ մնացիր, Կոմիտասեան հանճարի անդաւածան ադամանդ, Ինչպէս լոյսը արեւին՝ հաւատարիմ մնացիր:

Ոչ մի օտար մեղեդի չպղոտրեց քո հոգին, Չքրբռաց շուրբերի օտար եւ ոչ մի նոտա, Անապական, անխարդախ, ինչպէս նեկտարը ծաղկի, Աղօթքի պէս մեր շուրբին որպէս նշխար մնացիր:

Ինչպէս ժայտը մանկան մնացիր պարզ ու մաքուր, Զարիքն ինչքան շատացաւ՝ այնքան բարի մնացիր, Քեզ էլ ինչպէս մոռանանք, մեր սիրելի Անգինէ, Մեր թանկագին յուշերում դու անգինը մնացիր:

Կապեց «Լարք» երաժշտական ընկերութեան հետ, որի գրկում նա գտաւ իր հոգու անդորրութիւնն ու երջանկութիւնը, շրջապատուելով սիրով, գուրգուրանքով եւ դարձաւ լարքականների անփոխարինելի կնքամալը: Սիրելի Տիկ. Անգինէ դարձաւ բոլոր միջոցառութիւնների ակտիւ մասնակիցը, քաջալերողը, կազմակերպիչ յանձնախմբերի պատուառուր անդամն ու ատենապետուհին:

Օ դաժան կեանք... ինչպէս կարելի է ապրել սիրով եւ բաժանուել անդարձ: Ինչպէս կարելի անդորրով շրթիներով հրաժեշտ տալ մեր անուշ Տիկ. Անգինէն:

Մեր սիրելի Տիկ. Անգինէ,

Դու հեռացար, բայց շարունակում ես ապրել մեզ հետ իշողութիւն դարձած:

Դու ապրելու ես սերունդներին թողած քո ժառանգութեամբ, քո երգարանով, ձախիդ անուշ եկեղեցներով, մեծ վաստակով, ազգին ու հայրենիքին ծառայելու քո տիպար օրինակով, քո անկեղծ ժպիտով, նշանակած իշխանութեան եւ ուղղամտութեան քո արդար խօսքով, անվերջ դատող ու անվերջ բանող:

Քո կերպարով: Դու ապրելու ես յաւիտեանս յաւիտենից:

Այսօր ծանր է վիշտը մասնաւորաբար զաւակների Տէր եւ Տէրոն եւ Շողեր Արէշեանների, թոռների, եղբայրների՝ Տօքթ. եւ Տիկ. Օննիկ եւ Քրիսթին Քէշիշեանների, Փրոփ. Օշին Քէշիշեանի եւ նրանց ընտանիքների: Թող Աստուած միիթարութիւն շնորհի նրանց:

Բնութեան մէջ բոլոր սէրերը թառամում են, ի բաց մալրական սէրը, որ յաւերծ է ու անթառած: Ինչպէս Յովհաննէս Շիրազն է ասել.

«Ով մօր աստուած, մօրն այսքան նուրբ, Այսքան բարի չստեղծէիր, Կամ գէթ մօրը մահ չտայիր....»

Մեր թանկագին Տիկ. Անգինէ, Դու լոյս աշխարհ եկար մարդկան հոգիները ջերմացնելու եւ հայ երգը փառաբաններու եւ զնացիր երկինքներն ի վեր, հայ երգը տարածելու համայն տիեզերի անդամներին շնորհի եղիցի լոյս գերեզմանիդ եւ խաղաղութիւն քո լոյս հոգուն:

ՈՒՃԱՐՈՒԹԻՒՆ

Եթէ ձեր տրամադրութեան տակ ունիք հայերէն գիրքեր, եւ կը ցանկանաք զանոնք նուիրել Կայծ Երիտասարդական Միունիք գրադարանին՝ հաճեցէք կապ պահել մեզի հետ:

G.Y.O. 1060 N. ALLEN AVE.
PASADENA, CA 91104
Norserount@sbcglobal.net

ՍԱՐԱԿ Բ ԽԱՊԱՅԵԱՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ

Ծարունակուածէց 13-էն

կաթողիկոսին իր որոշումը կայաց-
նելու, «Ճիշճն թէ առ այժմ այս
առաջարկս պետական գաղտնիք
մըն է եւ գաղտնի պէտք է մնայ
մինչեւ որ կեդրոնի վերջնական
որոշումը տրուի», որ կը նշանակէր
սպասել մինչեւ Յուլիս 28-ի Զաւէն
պատրիարքի պաշտօնանակութեան
վերջնապերի լրումին: «Ի սէր ժո-
ղովուրդին», իր խօսքերով, Սահակ
կաթողիկոս կ'որոշէր իր եպիսկո-
պոսներուն հետ խորհրդակցելէ ետք
ընդունիլ նորանշանակ իր պաշտօ-
նը, որ 1916 տարւոց Յուլիս 29-ի
հեռագրով կը հաստատուէր:

Խապայեան Եւ Օրմանեան

Սակայն ի պաշտօնէ, յանուն
Կ. Պոլսոց պատրիարքութեան, Երու-
սաղէմ կը գտնուէր մի քանի տա-
րիներէ ի վեր հոն ուղարկուած
Մաղաքիա Օրմանեան նախկին
պատրիարքը որպէս վարիչը Երու-
սաղէմի ներքին գործերուն: Հստ
Օրմանեանի Սահակ կաթողիկոս
անպատշաճ կերպով անտես առեր
էր իր հանգամանքը ու խզած իր
յարաբերութիւնը անոր հետ իր
հասած օրէն սկսեալ: Իսկ Խապայ-
եանի Գէորգ Ե Կաթողիկոսին ուղղ-
եալ տեղեկագրին մէջ Սահակ Կա-
թողիկոս Օրմանեանը իբր թէ իր
կողքին ունեցած է որպէս իր «աւագ
եղբայրը»: Թէեւ կարելի է ենթադ-
րել որ «մէղմացուցիչ դէպք յան-
ցանաց» մը կար մէջտեղը, ըստ
որում եթէ Կ. Պոլսոց պատրիար-
քութիւնը վերջ գտաւ, վերջ գտաւ
նաեւ Օրմանեանի վարիչի պաշտօ-
ն

Խոսր: Սակայն շշուկները մտահոգիչ էին դարձուցին Կիլիկիոյ Հայութեան կացութիւնը Կիլիկիոյ պարպումը նախատեսելով։ Պարագան ճշգելու համար Կաթողիկոսը Փարիզի պալատը դիմեց ուր լսեց դիւնապետ Պարտօթոնի կեղծ ու պատիր «Հերքումը», յացտնելով որ Վեհաժողովը որոշած էր թուրքերուն յանձնել Ճիշան գետի աջ կողմը, ներառեալ Ատանա, Սիս, Տարսոն եւ Մերսին։ Սահակ Կաթողիկոս բուռն բողոք բարձրացուց Սան Ռեմոյի քմածին ու անարդար որոշումին դէմ, անձնապէս դիմելով Ֆրանսայի վարչապետ Միլը-րանին, ըսելով։ «Կիլիկիոյ վերապրոդ հայութեան բնաջնջումի սպառնալիքը սախակեց զիս հոս գալու եւ բողոքելու Ֆրանսայի Կիլիկիան երկուքի բաժնելու որոշումին դէմ, ինդըրելով որ Վեհանձն Ֆրանսան իր հովանաւորութեան տակ պահէ ամբողջ Կիլիկիան»։

Օրերու խնդիր էր ասկայն ու Սահակ Կաթողիկոսի դիմումը թէ՛ Ֆրանսացի եւ թէ՛ Անգլիոյ մնացին անլուկի, եւ 1920 Մայիս 30-ին զինադուլ կնքուեցաւ Ֆրանսացի եւ քեմալական թուրք բանակին միջեւ, ու «Ֆրանսաց յանձն կ'առնէր Մուսթաֆա Քեմալին յանձնել Սիսը, Այնթապը եւ Քիլիսը»։ Կաթողիկոսը հիասաթափ, թողուց Ֆրանսան Յուլիս 7-ին ու վերադարձաւ Պէրութ, իսկ աւելի ուշ՝ Նոյեմբեր 1-ին վերադարձաւ Ատանա՛ իր հօտին գլուխը, վերջին փորձ մը ընելու յոյսով ու իր ճակատագիրը միացնելով կիլիկեցիներու ճակատագրին։

ԿՐԿԻՆ ԿԻԼԻԿԻՈՆ

Համաձայնական խաբեբայ պետութիւնները պահ մը ապահով-ցուցին Կիլիկիոյ հայութեան վերադարձը երբ 1918 Հոկտեմբերին Մունտրոսի զինադադարի պայմանագրով Անգլիոյ վիճակուեցաւ Կիլիկիոյ գրաւումը: Նոյեմբերին անգլիացիք Մերսին մտան եւ յառաջացան դէպի Տարսոն եւ Ատանա: Սահակ կաթողիկոս մեծ յոցերով վերադարձաւ Ատանա, եւ չկրցաւ սակացն Սիս վերադառնալ իր Աթոռին: Իրեն հետեւեցան հայեր այն յոցով որ վերստին պիտի տիրանալին իրենց տուներուն՝ Սիսի, Հաճընի, Այնթապի, Տէօրթ Եռլի մէջ: Կաթողիկոսը Ատանային ուզեց վերականգնել իր Աթոռը, հոն առաջնորդ մըն ալ նշանակելով: Յաջորդող մէկ տարուան ընթացքին 150,000 տարագիրներ Կիլիկիա վերադարձած էին: Ան կրցաւ 1919-ի Ապրիլին Սիս մայրավանք երթաւ ուր միայն երկու շաբաթ մնաց ու վերադարձաւ Ատանա: Այս մէկը Կիլիկիոյ կաթողիկոսին վերջին այցը եղաւ իր հարազատ Աթոռին, որմէ ետք ոչ մէկ կաթողիկոս տեսաւ զայն:

Ատանայի ծէջ կաթողիկոսը
դպրոցներ վերաբացաւ, որբերը
հաւաքեց, դաստիարակութեան
գործին ձեռնարկեց, հանգանա-
կութեան համար Եզիստոս եւ մեր-
ձաւոր արեւելքի երկիրները շրջե-
ցաւ, եւ պահ մը Ատանան յուսա-
տու փարոս մը թուեցաւ հայերուն
համար: Սակայն այդ եւս եղաւ
խաբուսիկ ու այս անգամ 1921-ի
Դեկտեմբերին վերջնականօրէն կա-
թողիկոսն ու հայութիւնը պարպե-
ցին Կիլիկիան երբ Փրանսա թո-
ղուց զայն եւ Քեմալական թուր-
քեր մտան ու տիրացան անոր:
Կաթողիկոսին կը մնար երթալ

Հո՞ն ուր ապահով թեմ մը կար
տակաւին որ էր անշուշտ Բերիոյ (Հալէպի) թեմը, ուր մնաց տարի-
ներ մինչեւ որ կարելի եղաւ Երու-
սաղէմապատկան տեսչութիւնները
ձեռք ձգել Եղիշէ Դուրեան պատր-
իք առ առ առ առ առ առ

իտրքի շնորհիւ, որ իր կարգին
Միաբանական ժողովի որոշումով՝
«առժամաբար» կը յանձնէր Սա-
հակ Կաթողիկոսին Դամասկոսի,
Պէցրութի եւ Լաթաքիոյ տեսչու-
թիւնները՝ գիտութեամբն ու օրհ-
նութեամբը Ամենայն Հայոց Կա-
թողիկոս Գէորգ Հինգերորդի:
Համեմատի ջէջ Ապէստոլ Կատարու-

Հալէպի մէջ Սահակ Խապայ-
եան կաթողիկոս երկու անգամ
եալիսկոպոսական ձեռնադրութիւն-
ներ կատարեց, 1929-ին եւ 1930-
ին, եւ նոր եպիսկոպոսները նոր
թեմերուն վրայ առաջնորդ կար-
գեց: Հալէպի մէջ կատարեց նաեւ
Միւլոնօրհնչք մը, եւ ապա ընտ-
րութիւնը կատարեց իր Աթոռա-
կիցին՝ Բաբեկն Ա կաթողիկոս
Կիւլէսէրեանին որպէս իր յաջոր-
դը:

Կիլիկիոյ թեսերը

1931-ին Կիլիկիոյ Կաթողիկոսական Աթոռը հինգ թեմեր ունեցաւ՝ Բերիոյ (Հալէպի), Լիբանանի, Դամասկոսի, Լաթաքիոյ, եւ Կիպրոսի: Առաջիննեն ու վերջիննեն զատ, միջին երեք թեմերը նոր էին, եւ այդ թուկաննեն սկսեալ դարձան մնայուն թեմերը՝ Սահակ Կաթողիկոսի ենթակայ, եւ սակայն Մայր Աթոռի գիտութեամբն ու հաւանութեամբը, եւ մանաւանդ Երուսաղէմի հայոց պատրիարքութեան ենթակայ Լիբանանի եւ Սիւրիոյ տեսչութիւններու »առժամեայ« յանձնումովը Կիլիկիոյ կաթողիկոսին, ինչպէս շեշտուած է համաձայնագրին մէջ: Սահակ Հայրապետ առաջնորդներ կարգեց հետեւեալ կերպով: Արտաւազդ Ծվրդ Սիւրմէեան՝ Բերիոյ թեմին, Եղիշէ եպիսկոպոս Կարոյեան՝ Լիբանանի, Խաղ Շ. Վրդ Աջապահեան՝ Դամասկոսի, Եփրեմ Շ. Վրդ Տոհմունի՝ Լաթաքիոյ, եւ Պետրոս Եպիսկոպոս Սարաձեան՝ Կիպրոսի: 1929-ին եւ 1930-ին Սահակ Կաթողիկոս Հալէպի մէջ եպիսկոպոս Ճեռնաղըց Աջապահեանն ու Սիւրմէեանը, եւ ապա Տոհմունին, շուտով զանոնք բարձրացնելով արքեպիսկոպոսութեան:

Բագէն Ա Աթոռակից
Կաթողիկոս Կիլիկիո

Ծերունի Սահակ Կաթողիկոս
Արձաշի դպրեվանքի անդրանիկ
սան Բաբեգն Եպս. Կիւլէսէրեանը
Հրաւիրեց Անթիլիաս որպէս իր
Աթոռակիցը եւ յաջորդը: 1931
Ապրիլ 26-ին Հալէպի Քառասուն
Մանկանց եկեղեցւոյ մէջ Բաբեգն
Եպիսկոպոս իր Կաթողիկոս ընտ-
րութենէն ետք օծում կը ստանար:
Պատգամաւրական ժողովը Սա-
հակ Կաթողիկոսի նախագահու-
թեանը ուղարկուեցաւ Հայուն Քո

թենամբ գումարուեցաւ Հալէպի մէջ
որոնք հինգ թեմերէն եկած էին
իրենց թեմակալներով: Թեմերու
եւ Դպրեվանքի ի հիմանէ կազմա-
կերպութիւնը Բարգէն Կաթողիկո-
սի առաջին գործը եղաւ զոր
կատարեց բացառիկ յաջողու-
թենամբ: Անթիլիսասի նորաբաց
Դպրեվանքին համար Արձաշի իր
աշակերտներէն Շահէ Ծ. Վրդ Գաս-
պարեան հրաւիրեց ու եպիսկոպոս
Ճեռնաղը 1931 թուին: Վերա-
կանգնումի կենսական գործ կատա-
րեցին Երկուքը, եւ սակայն դժբախ-
տաբար կանուխ կնքեցին իրենց
կեանքը, Շահէ Սրբազն 1935-ին,
եւ Բարգէն Կաթողիկոս՝ 1936-ին:

Զոյք մահերը խորը ճնշեցին ծերունի Սահակ Կաթողիկոսի վրաց որով իր յաջորդ կաթողիկոսը իրաձէ առաջ մեկնեցաւ այս աշխարհէն: Սահակ Կաթողիկոս վախճանեցաւ Անթիլիասի մէջ 1939-ին:

Վերջին Այց Երուսաղէմ

Խապայեան Կաթողիկոսի
Անձը

Պատմութիւնը երախտագի-
տութեամբ պիտի յիշէ Սահակ Բ
Խապայեան Կաթողիկոսի անունը
իր երկարատեւ եւ փոթորկալից
գահակալութեամբ։ Խապայեան
պատմական վաւերական կնիքը
դրաւ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսոթեան
վրայ, որովհետեւ իրմով վերջ
գտաւ Սիսի Կաթողիկոսութիւնը եւ¹
իրմով ալ Աթոռը վերածնաւ Ան-
թիլիսի մէջ իր 36 տարիներու
աննախընթաց հայրապետութեան
ընթացքին։ Ան մնաց տոկուն եւ²
անձնդիր հակառակ այն բոլոր
քննադատութեանց, արդար կամ
անարդար, որոնց նշաւակ դարձաւ
երբ իր ժողովուրդը թողուց Կի-
լիկիան, տարագրուեցաւ, ջարդ-
ուեցաւ, եւ Կիլիկիա դաղրեցաւ
կիլիկեցիներու օրուանը ըլլալէ։

Սահակ կաթողիկոս դիմադրեց որքան կարելի էր, համակերպեցաւ երբ անհրաժեշտ էր, բողոքեց անդադրում, դիմեց եւրոպական ազգերու օգնութեան, յուսախաբ եղաւ եւ սակայն չկորսնցուց իր յուան ու հաւատքը: Միիթարուեցաւ իր ծերութեան տարիներուն, եւ երբ փակեց իր աչքերը արդէն Անթիլիասի մէջ իր անունով արձանագրուած էին թերաւրտ մայր տաճարը, վեհարանն ու դպրեվանքի շնչքը: Սահակ ԲԿաթողիկոս վախճանեցաւ գոհունակ սրտով եւ անմնացորդ նուիրումով: Բնականոն պարագաներու եւ խաղաղ տարիներու բերումով բոլորովին տարբեր պիտի ըլլային Կիլիկիոյ իր ՅԵ տարիները, անշուշտ չենք գիտեր ինչ արդիւնքներով: Խապայեան ու իր գործակիցները գրեթէ ոչինչի վերածուած Կիլիկիոյ հին Աթոռը կեանքի կոչեցին, արիւն եւ արցունք թափելով ամենուրեք, բախելով դռները մեծ պետութեանց, եւ վերջապէս վերահաստատելով Աթոռին գոլութիւնը:

ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ՖՈՒԹԲՈԼԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՌԱՋՆՈՒԹԻՒՆ

Ֆութբոլի Հայաստանի առաջնութեանը 10-րդ տուրը գոլառատ ստացուեց: 4 հանդիպութներում արձանագրուեց 16 կող, որոնցից 10-ը յայտնուեցին մարզային թիմերի դարպաններում:

«Ուլիս»ը այս տուրում հիւրնկալել էր «Գանձասար»ին, որը նախորդ տուրում յաղթել էր «Բանանց»ին սական «Ուլիս»ը արդէն առաջին կէսում վճռեց խաղի ելքը, երբ գոլերի հեղինակ դարձան Արտօն Աղամեանը եւ Գագա Տիրիլաշվիլին:

2-րդ կէսում «Ուլիս»ի յաջողութեանը աւելի համոզիչ դարձրին Դաւիթ Գրիգորեանը, Արա Յովհաննիսեանը եւ ինքնակոլի հեղինակ դարձած Դաւիթ Խանիշվիլին: «Ուլիս»ը յաղթեց 5:0 հաշուով, իսկ ընթացիկ առաջնութիւնում գրանցուեց ամենախոշոր հաշիւը:

10-րդ անընդմէջ պարտութիւնը կրեց Երեւանի «Արարատ»ը, որը սեփական յարկի տակ 0:1 հաշուով պարտուեց «Միկա»ին: Այս խաղի միակ գնդակը 2-րդ րոպէին խփեց հիւրերի ափրիկացի յարձակուող Բոտի Դեմելը:

Ախոյեան «Փիւնիկ»ը հիւրենկարուելիս 3:1 հաշուով առաւելութեան հասաւ «Կիլիկիայ»ի նկատմամբ: Տանտէրերի կազմում միակ գնդակը խփեց «Փիւնիկ»ի նախկին ֆուտպոլիստ Տիգրան Հարաբեցեանը, իսկ հիւրերից աչքի ընկան Արտակ Եղիգարեանը, Արտակ Ալեքսանեանը եւ Միհրան Մանասեանը:

2-րդ անընդմէջ խոշոր հաշուով պարտութիւնը կրեց Գիւմրիի «Շիրակ»ը, որին «Բանանց»ը սեփական յարկի տակ յաղթեց 5:1 հաշուով:

10-րդ տուրից յետոյ մրցաշարային աղիւսակը 28 միաւորով դիմաւորում է «Փիւնիկ»ը, որին յաջորդում է 23 միաւոր վաստակած «Միկա»ն: Լաւագոյն եռեակը 21 միաւորով եղրափակում է «Բանանց»ը:

Ոմքարկուների պայքարում առաջատարը կրկին «Փիւնիկ»ի խաղացող Հենրիի Միհիթարեանն է, որը դարձել է 11 կոլի հեղինակ: «Միկայ»ի յարձակուող Բոտի Դեմելը խփել է 8 գնդակ:

Մրցաշարային աղիւսակ

	Խ	Դ	Ո	Պ	Գ	Ս
1. Փիւնիկ	10	9	1	0	27-6	28
2. Միկա	10	7	2	1	20-8	23
3. Բանանց	10	7	0	3	18-11	21
4. Ուլիս	10	6	1	3	15-8	17
5. Շիրակ	10	3	1	6	11-23	10
6. Կիլիկիա	10	3	0	7	10-17	9
7. Գանձասար	10	2	1	7	6-19	7
8. Արարատ	10	0	0	10	3-18	0

ԼԵՒՆ ԶՈՒՖԱԼԱԿԵԱՆԻ ԱՆՈՒԱՆ ՅՈՒՆԱ-ՀՈՌՍԵԱԿԱՆ ՈԲԻ ՄԻՋԱՉԳԱՅԻՆ ՄՐՑԱԾԱՐ

«Դինամօ» մարզահամալիրում աւարտուեց Լեւոն Զուլֆալակեանի անուան յունա-հոռմէական ոճի միջազգային մրցաշարը: Աւանդական մրցաշարին այս անգամ մասնակցեցին Հայաստանի, Ռուսաստանի, Վրաստանի, Յունաստանի եւ Իրանի երիտասարդական հաւաքականները:

Հրաւիրուած երկրների թիւը աւելի շատ էր, սակայն տարբեր պատճառներով երեւան չժամանեցին Ռոբրանիան, Խորացէլը, Լեհաստանը եւ Գերմանիան:

Հայաստանի յունա-հոռմէական ոճի երիտասարդական հաւաքականը ընդհանուր առմամբ յաջող հանդէս եկան եւ կարողացան յաղթել 3 քաշային կարգերում: 50 կգ քաշայինների պայքարում յաղողութեան հասաւ Լեւոն Զուլֆալակեանի կրտսեր որդին՝ Արամ Զուլֆալակեանը: Եւս մէկ յաղթող Հայաստանը ունեցաւ 96 կգ քաշայինների պայքարում, որտեղ յաղողութեան հասաւ էղուարդ Սողոմոնեանը: Իսկ ահա 74, 84 եւ 120 կգ քաշայինների պայքարում յաղթեցին Վրաստանի ներկայացուցիչները:

ԱՌԱՋՆՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉԸ ԾԱՆՐԱՄԱՐՏԻ ԱՇԽԱՐՉԻ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ԱՌԱՋՆՈՒԹԵԱՆ

Ցունիսի 12-19-ը Ռումինիայի մայրաքաղաք Բուխարեսում կայանալիք ծանրամարտի աշխարհի երիտասարդական առաջնութիւնում Հայաստանը կ'ունենայ ընդամէնը 1 ներկայացուցիչ: 69 կգ քաշայինների պայքարում ելութ կ'ունենայ Երոպակիցի 2009 թ. ախոյեան Առաքել Միրզոյեանը:

Առաքել Միրզոյեանը Բուխարեստ է ուղեւորուելու հօր՝ օլիմպիական խաղերի նախկին ախոյեան Օգսեն Միրզոյեանի գլխաւորութեանմբ: Աւագ Միրզոյեանը հանդիսանում է երիտասարդ ծանրորդի մարզիչը:

Հայ ծանրորդների համար յաջորդ փորձութիւնը կը լինի Յուլիս 27-ից Օգոստով 3-ը Շուեդիայում կայանալիք Երոպակիցի երիտասարդական առաջնութիւնը: Այստեղ արդէն Հայաստանը աւելի ներկայացուցչական կազմով կը ներկայանայ: Մասնակիցներ կը լինեն նաև կանանց պայքարում, որոնց մարզիչները փորձարկելու են աշնանը կայանալիք աշխարհի առաջնութիւնից առաջ:

ՅԱՅԱՍԱՏԱՆԻ ԲՈՆՑՔԱՄԱՐՏԻ ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ՀԱՄԱՔԱԿԱՆ ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԵՂԸ ԳՐԱՒԵՑ ԱՇԽԱՐՉԻ ԲՈՆՑՔԱՄԱՐՏԻ ԱՌԱՋՆՈՒԹԻՒՆ

Մայիսի 30-ին Երեւանում աւարտուեց աշխարհի բոնցքամարտի պատանեկան առաջնութիւնը: Հայաստանի մարզիկներից Կորին Սողոմոնեանը (48 կգ) եղրափակիչում 10:4 հաշուով յաղթեց Սանդերին (Հնդկաստան), գրաւեց առաջին տեղը եւ պարգևեարուեց յաղթողի ոսկէ մետարվի: Կորինը ճանաչուեց նաև առաջնութեան լաւագոյն բոնցքամարտիկ: Նրա անձնական մարզիչն է հայրը՝ Մամուէլ Սողոմոնեանը (Զովունի գիւղ):

Արծաթէ մետալների արժանացան ձոնիկ Տոնոյեանը (54 կգ Գիւմրի), եւ Հայկ Խաչատրեանը (70 կգ Երեւան):

Պրոնզէ մետալակիր դարձան Արթուր Քաջոյեանը (60 կգ Երեւան), Վոլոդիմ Հայրապետեանը (63 կգ Վանաձոր), Ալեքսան Նազարեանը (80 կգ Երեւան) եւ Գոռ Մարգարեանը (80 կգ Երեւան):

Հայաստանի պատանեկան հաւաքականը աւագանքամարտում սահմանելով իւրատեսակ յաջողութեան հասաւ՝ հայկական բոնցքամարտում սահմանելով իւրատեսակ մեղորդ:

Թիմացին պայքարում Հայաստանի հաւաքականը մետալների հաշուարկով զիջեց միայն ՌԴ-ի թիմին եւ գրաւեց Երկրորդ տեղը:

Մեծ յաջողութեան հասան ուռւաստանցի բոնցքամարտիկները: Եղրափակիչում հանդէս եկած 5 բոնցքամարտիկներն էլ յաղթեցին ու նուածեցին աշխարհի ախոյեանի տիտղոսը: Ուկէ մետալների արժանացան Սերգէ Սոբլինսկին (50 կգ), Մագոմեդ Աբդուլամազմեդովը (63 կգ), Անդրէ Եղորովը (66 կգ), Իդրիս Շախմանովը (75 կգ) եւ գերծանրքաշային Հասան Գիմբարտովը: Քաշային միւս կարգերում ուժեղացներ ճանաչուեցին գերծանացի թէօ Կրէչլովը (48 կգ), բելառուցի իվան Բարանչովը (52 կգ), քուպացի Առլեն Լոպեսը (57 կգ), ուքրանացի Օլեգ Նեկլիւդովը (60 կգ) եւ ուզբէկ Միրզոբեկ Հասանովը (80 կգ):

ԲԻՒՏՈՅԻՍ ՅՈՎՐԱՆԵՍ ԴԱՒԵԱՆ ՅԱՂԹԵԱ «ՄԵԾ ՍԱՂԱՄԱՐՏԻ»-Ի ՄՐՑԱԾԱՐՈՒՄ

Մայիսի 29-31-ին Մոսկուայում անցկացուեց «Մեծ սաղաւարտ» ճիւտոյի միջազգային մրցավարը: Հայաստանը մրցավար էր գործուղել 5 մարզիկի: Յովհաննէս Դաւթեանը (60 կգ Գիւմրի) անցկացրեց 4 յաղթական մենամարտ եւ գրաւեց առաջին տեղը: Եւրոպայի նախկին ախոյեան Արմէն Նազարեանը (66 կգ Հրազդան) տարաւ 2 յաղթանակ, սակայն այնուհետեւ պարտութիւն կրեց եւ եղրափակեց առաջին հնգեակը:

ՄԱՍԻՆ ԾԱԲԱԹԱԹԵՐ

ԲԱԺԱՐԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՏՐՈՆ

Yes, I wish to subscribe to Massis Weekly

Enclosed a check for (one year)

* \$50,00 for USA

* \$60,00 (second class), \$ 75,00 (Air Mail) for Canada.

* \$85,00 (second class), \$ 125,00 (Air Mail) Overseas.

Name: -----

Address: -----

City: ----- State:----- Zip Code:-----

Country: -----

Tel : ----- Fax : -----